

Izhaja vsak petek. — Izdaja Casopisno založniško podjetje »Primorski tisk« Koper. — Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva ulica 1, telefon 170 — Posamezni izvod 10 din. — Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. — Rokopisov ne vračamo.

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA HRPELJE

Opekarna v Obrovu - stvarnost

Minuli petek sta oba zbora občinskega ljudskega odbora Hrpelje sprejela enega izmed najbolj pomembnih sklepov za nadaljnji razvoj gospodarstva hrpeljske občine: sklep o ustanovitvi podjetja v izgradnji — Opekarna Obrov.

Poročali smo že, da bodo v Obrovu v prihodnjih 24 mesecih dogradili opekarno, ki bo veljala 222 milijonov dinarjev. Investicijska banka je že odobrila posojilo 82,3 milijona dinarjev, medtem ko bosta okraj in občina prispevala skupaj skoraj 140 milijonov dinarjev. Že letos bodo porabili okrog 50 milijonov dinarjev za začetek gradbenih del in za nabavo opreme, za ureditev ceste, daljnovoda in vodovoda. Glavni projekt za opekarno, ki bo proizvajala letno skoraj 10 milijonov opek, bo izdelal »Projekt Koper« do 20. decembra letos; projektiranje peči in sušilnice pa je prevzel Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij LRS. Ta opekarna bo velikega gospodarskega pomena in je njena postavitve upravičena spričo dejstva, da je v Obrovu izredno velika količina kakovostne suro-

vine za izdelavo opeke, opekarski delavci pa bodo izključno domačini, razen nekaj strokovnjakov, ki jih sedaj ni v hrpeljski občini.

Druga pomembnost je bila živahna razprava, ki je sledila poročilu občinskega sveta za šolstvo, prosveto in telesno vzgojo. Odborniki so razpravljali predvsem o načinih izboljšanja šolanja, ki je v največji meri odvisno od materialnih sredstev, s katerimi bi bilo možno razširiti in temeljito obnoviti nekatera šolska poslopja, kakor tudi izboljšati sestav učnega kadra. Največja ovira v izvajanju šolske reforme je pomanjkanje šolskih prostorov na osrednjih šolah Hrpelje in Podgrad. Hrpeljska šola je bila zgrajena pred 50 leti za približno 60 otrok, medtem ko bo letos obiskovalo to šolo skoraj 270 učencev. Tudi šolsko poslopje v Podgradu je potrebno večjih popravil. Občutno je tudi pomanjkanje učnih moči, predvsem predmetnih učiteljev za nekatere

predmete. Ta dva vzroka pa sta samo del celotnih vzrokov, ki vplivajo na to, da šolski uspehi na področju hrpeljske občine niso zadovoljivi. Zato velja sedaj, ko smo sredi počitnic — takšno je stališče odbornikov ObLO Hrpelje — temeljito razmisliti o tem, kaj je treba storiti, da bi v jeseni, ko bodo razprave o predlogu občinskega družbenega plana in proračuna za prihodnje leto, v kar največji meri obravnavali tudi potrebe šolstva in prosvete v tej občini.

Letošnja bogata letina paradižnikov nas je spravila kar v zadrego, ker je to razmeroma hitro zoreč in lahko pokvarljiv sadež. Treba je bilo prebrsti številne težave okrog pravočasnega obiranja, odkupa, transporta, skladiščenja, prodaje, predelave in podobno. Kako smo vse to rešili, bomo lahko povedali ob zaključni bilanci. Na sliki: obiranje paradižnika v Ankaranu

Problematika pogodbene proizvodnje

Razgovor s predsednikom Okrajne zadrzne zveze v Kopru Francem Kraljem

Ali je predhodno sklepanje pogodb zasebnih kmetijskih proizvajalcev za prodajo kmetijskih pridelkov koristilo le-tim in zakaj?

»Na vsak način je sklepanje pogodb koristilo zasebnim proizvajalcem, in sicer posebno v tem, da je

kmet dobil orientacijo, kaj naj proizvaža in po kakšnih cenah bo pridelke lahko vnovčil. Glede tržne blagovne proizvodnje je v koprskem okraju izrazito istrsko obalno področje v vseh treh bčinah, Koper, Izola in Piran, kjer je ta proizvodnja razmeroma dobro razvita. V obalnem področju je imel proizvajalec v kooperacijskem odnosu zagotovljen plašma blaga in ceno, v kolikor je bila pogodbeno zagotovljena. To se pravi, da je imel proizvajalec takojšnjo in neposredno korist. Prav tako koristno pa je bilo kooperacijsko sodelovanje tudi za proizvajalce v ostalem predelu okraja, kjer so sklepali pogodbe za melioracije travnikov, pozni krompir, urejanje pašnikov, pitanje živine itd.«

Kako bodo izkušnje vplivale na tiste zasebne proizvajalce, ki niso sklenili pogodb za prodajo pridelkov kmetijskim zadrugam?

»Te izkušnje so že in še bodo pozitivno vplivale na tiste proizvajalce, ki niso sklenili pogodb. Na obalnem področju so šli proizvajalci razen nekaj izjem tako rekoč vsi v kooperacijsko proizvodnjo. V zgornjem predelu okraja pa so se proizvajalci, ki niso šli v kooperacijo, že letos, ko imamo dobre vremenske in letne pogoje, na lastne oči prepričali, da so proizvajalci v kooperaciji dosegli izdatno večjo proizvodnjo tako pri žitu, v travništvu in drugem, ker so bili deležni vseh kooperacijskih ugodnosti (cenejše umetno gnojilo, pomoč pri izvajanju agrotehničnih ukrepov in kontrolno spremljanje rasti in uspevanja posevkov). Travništvo, gojeno v kooperaciji, je ob istih talnih in podnebnih pogojih, dalo dva- in celo trikrat večji donos, kot parcelne izven kooperacije. Vse pa kaže, da se bodo te izkušnje uveljavile tudi pri krompirju in drugih kulturah, kar bo vsekakor otipljivo vplivalo na nadaljnji razvoj in utrjevanje kooperacijskih odnosov.«

Ali se opažajo težnje kmetijskih zadrug, združenih poslovnih zvez in preskrbovalnih podjetij, da ne bi izpolnjevali sklenjenih pogodb za odkup kmetijskih pridelkov? Kakšni so ukrepi Okrajne zadrzne zveze in drugih činiteljev, da bi bile pogodbe dosledno izpolnjene?

»Pri zadrugah in organizacijah ni opaziti teženj, da bi ne hotele izpolnje-

vati sklenjenih pogodb, saj je jasno, da so same neogibno zainteresirane na čim doslednejšem izpolnjevanju pogodb. A tudi pri preskrbovalnih podjetjih ni zabeležiti večjega odstopanja. Pri tem je seveda treba upoštevati, da je takšna oblika odnosov med proizvajalci in preskrbovalci v začetni fazi, da nekatera podjetja niti niso bila na takšen način poslana v zadostni meri in z vsem utemeljeno pripravljena. Kolikor je pa bilo odstopanja, se je skušalo z obeh strani sproti izravnati, kakor je to pokazalo posvetovanje zastopkov združenih organizacij in preskrbovalnih podjetij konec junija. Posebno poglavje v letošnji proizvodnji pa so težave naše predelovalne industrije, ker ni bila v stanju skleniti pogodb o prevzemu produktov za predelavo, kar je v najbolj izraziti luči bilo videti pri letošnji proizvodnji paradižnika.«

Ali se je z vsem tem izboljšala preskrba potrošnikov, kakovost pridelkov, ki jih kupujejo potrošniki, in ali se ti pridelki prodajajo po cenah, ki jih omogoča obilna letina?

»Sodim, da se je preskrba kakor tudi kakovost izboljšala. Glede cen pa sodim, da so glede na razmeroma nižje odkupne cene v kmetijskih zadrugah previsoke. To dokazujejo številni primeri, ko kmetijske zadruge dajejo preskrbovalni mreži produkte po realnih cenah, ki pa nato v maloprodaji presenetljivo narastejo za sto in celo za 200 odstotkov.« fg

Prijateljsko srečanje med RAI in RTVL

V Ljubljani je bil v ponedeljek ponovni sestanek med predstavnikoma RAI, RTV Ljubljana in zavoda Primorske prireditve iz Kopra. Dogovorili so se o tehničnih podrobnostih prvega skupnega televizijskega prenosa, to je revije italijanskih popevk, ki bo v okviru poletnih prireditev 25. avgusta v Kopru. Predstavnik italijanskega radia in televizije so obenem obvestili prireditelja, da bo spored v glavnem isti, kot smo že poročali. V reviji bodo razen dveh orkestrov RAI sodelovali znani italijanski pevci popevk, kot so Claudio Villa, Teddy Reno ter Julia de Palma.

Simultanka Ivkova v Izoli

Velemojster Ivkov je pred dnevi obiskal slovensko obalo, kjer se je mudil več dni na odmoru. Priložnost so izkoristili izolanski šahovski funkcionarji, ki so organizirali simultanko na devetnajstih deskah. Udeležba je bila sicer šibka, vendar je treba upoštevati, da so zdaj dopusti in da so številni igralci odsotni.

Velemojster je enajst partij dobil, šest remiziral in dve izgubil. Zmagala sta Ivan Vlašič in Hrvatina, remizirali pa so Barbara Vlašič, Dolinšek, Cah, Zavec, Jeruc in Jevnikar.

Iz Kopra je sodelovalo 7 igralcev, ki so osvojili tri točke. Iz Izole pa je bilo 12 igralcev, ki so osvojili dve točki.

Med svojim oddihom na naši obali je članom Kluba primorskih študentov, ki posejajo seminar v Ankaranu, predaval tudi predsednik zunanje-političnega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Aleš Bebler. Na sliki je med udeleženci seminarja minulo soboto dopoldne v parku ankaranske bolnišnice

Koristen seminar v Ankaranu

Minulo sredo se je začel v Ankaranu pri Kopru desetdnevni seminar za študente iz koprškega okraja, ki študirajo na ljubljanski univerzi. Seminar sta priredila OLO in OK ZKS Koper, ki sta poverila organizacijsko izvedbo Ljudski univerzi.

Namen tega seminarja je pravzaprav dvojen. Predvsem naj bi na njem z vrsto predavanj posredovali udeležencem čim popolnejšo sliko gospodarskega, kulturnega in političnega življenja v okraju ter jih seznanili s problematiko tega področja. Zato je tudi program zelo pester in zajema vse od industrijskega razvoja, kmetijstva, komunalnih vprašanj, trgovine in gostinstva do šolstva in prosvete. Posebej je v programu posvečena pozornost razvoju delavskega in družbenega upravljanja, prav tako pa tudi značilnostim, ki jih temu področju daje maloobmejni promet.

Prav tako pa je namen seminarja tudi vzpostaviti neposrednejše stike med študenti in vodilnimi tovariši v okraju. Prireditelj je zato povabil k sodelovanju več direktorjev večjih podjetij, predsednike raznih svetov pri OLO, strokovnjake iz vrst kmetijcev in podobno, medtem ko bo imel zaključno predavanje sekretar OK ZKS tovariš Albert Jakopič-Kajtimir.

V okviru seminarja so bili tudi trije poučni izleti, združeni z

ogledom najznačilnejših industrijskih objektov in kmetijskih posestev v okraju. Tako so si udeleženci ogledali tovarno motornih koles Tomos v Kopru, kombinat prehranjevalne industrije v Izoli, tovarno lesovinskih plošč Lesonit v Ilirski Bistrici ter kmetijsko posestvo na Debelem rtiču. Jo

Te dni so iz Tovarne motornih koles TOMOS v Kopru odpremili prve pošiljke povsem doma izdelanih motornih koles v inozemstvo. Na sliki: na odpremi rampi v tovarni nakladajo Colibrije v velikih zabojih na kamione Intereurope. Vozila so namenjena v Turčijo.

OBISK IZ ETIOPIJE

Jutri, v soboto 15. avgusta, bo prispel v Jugoslavijo na povabilo predsednika republike Josipa Broza Tita etiopski cesar Haile Selasie I. Etiopskega cesarja, ki bo med svojim desetdnevnim bivanjem v naši državi obiskal nekatere kraje Slovenije in Hrvatske, bodo spremljali njegova vnučinja princesa Aida Desta, viceguverner pokrajine Soa Ras Mesfin Seleši, dvorni minister Tsahajj Tezas Tafara Vork Kidane Vold, načelnik posebnega štaba generalmajor Munugeta Buli, cesarjev pribočnik polkovnik Nebebe Hailemaria in njegov osebni tajnik Ato Ketema Ifru.

Med obiskom etiopskega cesarja v Jugoslaviji pa ga bo spremljal tudi etiopski veleposlanik v Jugoslaviji Dajazmač Amha Abera.

Kakor je znano je etiopski cesar Haile Selasie I. že več tednov na potovanju po Evropi. Obiskal je Sovjetsko zvezo, Češkoslovaško, Belgijo, Francijo in Portugalsko, kjer se je z najvišjimi predstavniki teh držav razgovarjal o možnostih povečanja gospodarskega in kulturnega sodelovanja.

Cesar Haile Selasie I. bo tako že drugi obiskal Jugoslavijo in istočasno bo to četrto srečanje med predsednikom republike Titom in cesarjem, saj je naš predsednik že dvakrat obiskal prijateljsko Etiopijo. Ponovni obisk cesarja Etiopije je velikega pomena za nadaljnjo utrditev jugoslovansko-etioopskih odnosov kakor tudi za nadaljnje mednarodne napore za mir.

V spomin skupnim žrtvam

Občinska odbora Zveze borcev v Kopru in Bujah bosta v nedeljo, 20. septembra, odkrila v Hrvatih spomenik na meji med LR Slovenijo in LR Hrvatsko. Spomenik padlim borcem narodnoosvobodilne vojne bo izdelan iz kraškega kamna, visok bo 5 metrov, imel obliko obeliska in na njem bodo vklesana imena padlih partizanov s posvetilom v slovenskem, hrvatskem in italijanskem jeziku. Pred odkritjem spomenika bosta imela svečano skupno sejo Občinska ljudska odbora Koper in Buje.

Sporočilo POSVETU

FRANCOSKA DIPLOMACIJA V KOČLJIVEM POLOŽAJU

Ko se je francoski ministrski predsednik Michel Debré vrnil z dvodnevnega inšpekcijskega potovanja po Alžiriji, se je razgovarjal s predsednikom republike de Gaulle. Njegovo poročilo je prikazalo neurejeno alžirsko vprašanje v taki luči, da je postavilo francosko diplomacijo v zelo kočljiv položaj v trenutku, ko ves svet z zanimanjem pričakuje Eisenhowerjev obisk v Evropi. Debré je po proučitvi vojaških in ekonomskih vprašanj predlagal, naj nujno pošljejo v Alžir 40.000 vojakov, predvsem študentov, in naj vzpostavijo »civilne službe«, da bi razbremenili vojaške kadre. Zato naj bi vsi francoski uslužbenci v prihodnje obvezno najmanj dve leti službovali v Alžiriji. Generalna konfederacija dela pa je že protestirala proti temu načrtu, ki dejan-

ska pomeni militarizacijo civilne upravne službe.

MISLJENJA SO DELJENA

Sporočilo, da bo predsednik ZDA v kratkem obiskal Evropo, so zbudila veliko zanimanje in številne komentarje. Tako menijo v Londonu, da bi bilo primerneje, če Eisenhower obišče Bonn in da se ne sestane z zahodnonemškimi kanclerjem v Parizu. Verjetno Adenauer ni pripravljen, da bi se z Eisenhowerjem sestel v Londonu. V Bonnu pa so Eisenhowerjev sklep, da bo obiskal glavno mesto Zahodne Nemčije, sprejeli kot važno koncesijo bonnski vladi. Zelo so namreč presenečeni nad napovedanim prvim obiskom ameriškega predsednika Zahodni Nemčiji, katerega namen je razgovor s predsednikom bonnske vlade kot enakopravnim partnerjem v zahodni zvezi.

AFRIŠKE DRŽAVE ZAHTEVAJO PRAVICO ALŽIRCEV DO SAMOODLOČBE

V Monroviiji se je zaključila konferenca devetih neodvisnih afriških držav z resolucijo, ki zahteva, naj Francija prizna Alžircem pravico do samoodločbe in neodvisnosti; naj Francija sprejme ponudbo začasne alžirske vlade za začetek razgovorov, naj se prekinejo sovražnosti, naj se francoske vojaške sile umaknejo iz Alžira in naj ne bi Francija uporabljala oborožitve, ki jo dobi v okviru Atlantskega pakta za vojskovanje v Alžiriji. Resolucija med drugim tudi zahteva prekinitev rasne diskriminacije, ki jo izvaja južnoafriška vlada. Posebna resolucija afriških držav pa obsoja namen Francije, da bi prvo atomsko bombo izstrelila v Sahari.

NASER ZA ZBLIŽANJE MED VZHODOM IN ZAHODOM

Predsednik ZAR Abdel Naser je v nedeljo izjavil, da pozdravlja vsako zblizanje med vzhodnim in zahodnim blokom, če le ne gre na račun malih držav. Omenil je, da politika ZAR temelji na nesodelovanju v blokkih in na pozitivni nevtralnosti, ker želi ZAR ostati izven vplivnih sfer in izven hladne vojne. Dejal je, da bo ZAR morala ustvariti močno nacionalno armado, ki bo branila gospodarsko izgradnjo Združene arabske republike. Po njegovem mnenju po potrebo 20 let, da se bo življenjska raven v ZAR povzpela na evropsko raven, za kar bo potrebno v prihodnjih petih letih investirati v proizvodnjo 666 milijonov funtov.

V nebah vestah

PARIZ — Te dni so podpisali v Parizu francosko-bolgarsko trgovinsko pogodbo, ki predvideva, da bodo v enem letu izmenjali blago v vrednosti 9 milijard frankov.

BONN — Vlada Zahodne Nemčije bo proučila predlog zunanjepolitičnega odbora glede vzpostavitve diplomatskih stikov z vzhodnoevropskimi državami. Zunanji minister von Brentano je v tej zvezi izjavil, da pozdravlja to pobudo in da bo bonnska vlada razpravljala o njej preden bo predložena parlamentarnemu zunanje-političnemu odboru.

KARAKAS — Venezuelski predsednik Betancourt je na tiskovni konferenci te dni izjavil, da bo Venezuela na bližnjem zasedanju zunanjih ministrov Organizacije ameriških držav v Santiagu de Chile dosledno zagovarjala načelo nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Venezuela bo predlagala kooperacijo med — ameriški državami.

CAPE CANAVERAL — Podmorniški projekt »Polaris«, ki so ga te dni izstrelili v Cape Canaveralu, ni dosegel želenega učinka. Drugi del rakete je namreč strmoglavil v ocean dve minuti po izstrelitvi.

WASHINGTON — Ameriški kongres je odobril komisiji za atomsko energijo za tekoče proračunsko leto, ki se je začelo 1. julija, 2 milijardi, 683 milijonov dolarjev. Predsednik Eisenhower je sicer predlagal za 35,5 milijona dolarjev višji znesek.

MOSKVA — Inštitut sovjetske akademije znanosti za radioelektroniko je sestavil nov aparat s pomočjo katerega lahko odpravijo motnje v radijskih oddajah.

WASHINGTON — Ameriška vojna mornarica izpopolnjuje nov sistem, ki je podoben radarju in bo lahko na dolžino 8000 km odkril balistične izstrelke v trenutku, ko jih bodo izstrelili.

KUWAIT — Ze teden dni ne morejo pogasiti požara, ki je nastal 50 km od obale v Kuwaitu med vrtnjem v globino 500 m, kjer so predvidevali, da so bogata ležišča nafte. Močna eksplozija je poglala v zrak del jeklenih naprav plavajočega stolpa za vrtnje in izbruhnil je vrelec plina in petroleja, ki je dosegel višino 100 metrov nad morjem. Vrelec bruhna nafto in plin in greča površina se vedno bolj širi.

KJOEBENHAVEN — Danski inštitut za zdravstvo je objavil, da je ozračje v Skandinaviji že tako močno radioaktivno, da lahko v bližnji prihodnosti zelo škoduje zdravju ljudi. Zaradi atomskih poskusov, ki jih je lani opravila Sovjetska zveza je radioaktivnost zraka povzročila, da je že sedaj v hrani 20 odstotkov dovoljene količine radioaktivnosti.

BUENOS AIRES — Argentinska vlada je prepovedala KP Argentine in 11 drugim sorodnim organizacijam delovanje z obtožbo, da so hotele rušiti notranjo ureditev države. Hkrati je bilo prepovedan tudi 15 publikacij komunistične partije.

FINSKA TRGOVSKA MORNARICA

Pomorsko prometna mreža Finske je razprežena odlično, število njenega trg. brodovja znatno, kljub vsemu pa se je v minulem letu njegova skupna tonaža znižala za okroglih 7500 ton. Konec preteklega leta je imela finska trg. mornarica 574 ladij s 770.000 BRT.

TANKER VELIKAN

Največji tanker na svetu in po velikosti tretji največji ladjo, ki se trenutno pozibava na morskih valovih, so nedavno spustili v morje Japonci. Dali so mu ime APOLO. Tanker meri v dolžino 234 m, ima 69.100 BRT in 104.500 ton nosilnosti.

Novice SRZASKEGA

Kmečka zveza je v svojem pismu generalnemu vladnemu komisariatu protestirala, zato ker slovenski kmetje niso v dovoljnem številu zastopani v posvetovalni komisiji, katere naloga je, proučiti razna vprašanja v zvezi z organizacijo kmečke bolniške blagajne. Kmečka zveza označuje to dejstvo kot kršitev posebnega statuta, priloženega spomenici o soglasju z dne 5. oktobra 1954, in tudi protestira zaradi diskriminacije, ki je bila izvedena v škodo stanovske organizacije, v kateri je dobri del neposrednih obdelovalcev tržaškega področja. Zveza glede tega zahteva, naj bi bil imenovan v posvetovalno komisijo tudi njen predstavnik.

Na zadnji seji tržaškega občinskega odbora so odobrili izdatke za redno in izredno vzdrževanje nekaterih šolskih poslopij. Predvideno je, da bodo dali 1,5 milijona lir za popravilo telovadnice v strokovni šoli »Guido Brunner«, 650 tisoč lir za popravila v šoli v ulici Manzoni, 685.600 lir za strokovno gostinsko šolo, 500.000 lir za slovensko šolo v Križu, 1,6 milijona lir za popravilo telovadnice v osnovni šoli pri Sv. Soboti, 430.000 lir za popravila v šoli »Silvio Benco« ter 1,2 milijona lir za brezplačna zdravila za občinske reveže.

Sindikata kovinarjev CGIL in CISL sta zaprosila Urad za delo, naj posreduje glede 152 odpustov v ladjedelnici Felszegy. Ta prošnja je v zvezi z dejstvom, da so v avgustu vsi delavci te ladjedelnice na dopustu ter do septembra ne bo možno organizirati pogajanj, ker se sindikati ne bodo mogli posvetovati z delavci. Sindikati tudi menijo, da odpusti niso upravičeni, ker ima ladjedelnica Felszegy v gradnji dve ladi večje tonaže.

Iz zgodovine

DELAVSKEGA GIBANJA IN KP JUGOSLAVIJE

4. avgusta 1919 je bil prvi fašistični teroristični napad na Delavski dom v Trstu.

2. avgusta 1921 je bil v Jugoslaviji sprejet zakon o zaščiti države, ki je bil naperjen proti komunistom. Na osnovi tega zakona je bilo predano sodišču 54 narodnih poslancev, članov KPJ; med prvimi je bil aretiran Djuro Salaj.

Med 20. in 22. avgustom 1922 je bil v Ljubljani II. kongres SKPJ.

21. avgusta 1924 je izšla v Ljubljani prva številka tednika Delavsko-kmetijski list, ki je bil legalno glasilo KPJ za Slovenijo.

20. avgusta 1926 je izšla prva številka tednika Enotnost, ki je bil legalno glasilo KPJ za Slovenijo. Enotnost je izhajala do marca 1929.

21. avgusta 1937 je izšla prva številka štirinajstdnevniške slovenskega podeželskega ljudstva »Kmečka sloga«.

Avgusta 1941 je CKSKOJ pozval mladino vseh narodov Jugoslavije na oboroženo vstajo.

Predvideno je, da bo novo šolsko poslopje v Zgoniku že septembra pod streho in da bodo v tej šoli začeli s poukom prihodnje jeseni. Med Zgonikom in Saležem zaključujejo še dela na cesti in občina namerava popraviti ter asfaltirati tudi cesto iz Bajte v Salež ter pot iz Repna v Repnič.

V soboto in nedeljo bo na Opčinah kmečki tabor, na katerem bodo razstavljali razne stroje, sodobna umetna gnojila, različne vrste krme ter druge kmetijske potrebščine. Predvidena je tudi kulturna prireditev s sodelovanjem pevskih zborov, folklornih skupin ter godb iz Doline in Proseka.

TEDEN DNI

po Jugoslaviji

V SLAVONSKI POŽEGI JE ZAČELA PRED DNEVI OBRATOVATI NOVA TOVARNA SADNIH SOKOV, v kateri bodo dnevno lahko predelali 40 ton sadja v sadne sokove. Skupni stroški za tovarno so znašali okrog 63 milijonov dinarjev.

DOBAVA LOKOMOTIV INDIJI. V kratkem bo tovarna lokomotiv, strojev in mostov »Djuro Djaković« dobavila 12 lokomotiv indijskim železnicam in še konstrukcijo za most, ki bo zgrajen čez reko Gajdak v Indiji. Železne konstrukcije za ta most sta izdelali tovarni »Djuro Djaković« in »Metalna« iz Maribora.

POSTAJE PROTI TOČI V ISTRI so zgradili v Poreču, Novi vasi, Višnjanu, Kaštelirju, Taru in Vižinadi. Skupna površina, ki naj jo zaščiti teh 50 novih postaj proti toči, znaša približno 200 km².

MEDNARONA KONFERENCA O ZATIRANJU MURVINEGA HROŠČA. Konec junija je bila v Beogradu mednarodna konferenca o zatiranju murvinega hrošča in finansiranju te akcije. Konferenca so se udeležili strokovnjaki iz raznih evropskih držav, kakor tudi predstavniki evropsko-mediteranske organizacije za zaščito rastlin in mednarodne organizacije za svilo.

PITANJE GOVED V VOJVODINI je po podatkih okrajnih živinskih poslovnih zvez bilo v začetku letošnjega leta takole: skupno so pitali 320 tisoč goved, od tega 65 tisoč v splošno družbenem sektorju, 48 tisoč v zadržnem 205 tisoč v zasebnem. Od skupnega števila goved je približno 168 tisoč krav, 27 tisoč juncev in nad 120 telet.

JUGOSLOVANSKA INVESTICIJSKA BANKA JE ODOBRILA POSOJILA nekaterim gospodarskim organizacijam in ljudskim odborom za rekonstrukcijo ter napredke proizvodnje, za izgradnjo novih objektov in za gradnjo stanovanj. Med drugim je dobilo podjetje Mehanotehnika v Izoli na osnovi združevanja decentraliziranih sredstev posojilo v višini 143.417.000 dinarjev za rekonstrukcijo obratov. Tovarna zdravil »Krka« v Novem mestu 91.582.000 dinarjev za gradnjo obrata za proizvodnjo rentgenskih kontrastnih sredstev, koksarna v Lukavcu skoraj 12 milijard dinarjev za gradnjo tovarne dušičnih gnojil in Jugoslovanske železnice 2 milijardi 800 tisoč milijonov dinarjev za nabavo železniških vozil.

NOVA STANOVANJSKA ZAKONODAJA

Zakon o stanovanjskih razmerjih

V prejšnji številki »Slovenskega Jadrana« smo govorili o stanovanjski pravici, v tem sestavku pa bi si ogledali kako zakon o stanovanjskih razmerjih ureja vprašanje oddajanja stanovanj v uporabo. Ni dvoma, da je v naših sedanjih pogojih, ko nam še zelo primanjkuje stanovanj, to vprašanje osrednje vprašanje, saj je od tega kdo in pod kakšnimi pogoji je upravičen oddajati stanovanja odvisno stvarno uživanje stanovanja od strani uporabnika. Ko zakon to vprašanje ureja izhaja iz osnovnega načela, da je stanovanjski sklad splošna dobrina in da vsled tega pravica oddajanja stanovanj načeloma pripada družbeni skupnosti, ki jo izvaja preko občine oz. njenega ljudskega odbora. Zato zakon določa, da oddaja prosto stanovanje stanovanjski organ ljudskega odbora po vrsti, po nujnosti in po upravičenosti potrebe posameznih oseb po stanovanju. To pa ne velja za stanovanja v novi hiši, ki je bila po sklepu občinskega ljudskega odbora zgrajena za ožji krog oseb, n. pr. za prosvetne in zdravstvene delavce.

Od tega splošnega načela, da namreč oddaja stanovanja stanovanjski organ občinskega ljudskega odbora, pa pozna zakon tudi izjeme, ki so se uveljavile že v naši dosednji, tozadevni praksi in s katerimi se želi vzpodbuditi investitorje k vlaganju svojih sredstev v graditev novih stanovanj. V tem smislu zakon določa, da se državni organ, zavod ali gospodarska oziroma družbena organizacija, ki je sezidala hišo po 15. maju 1945, s sredstvi skladov, s katerimi sama razpolaga, šteje za njenega uporabnika in ima pravico oddajati stanovanja v njej svojim delavcem in uslužbencem. Vendar tudi v teh primerih dodeljevanje stanovanj v uporabo ni prepuščeno samovoljni investitorjev, saj zakon določa, da mora delavski svet oziroma drug najvišji organ stanodajalca predpisati pravilnik o tem, kako in katerim kategorijam oseb se bodo dajala stanovanja v sezidanih hišah in druga stanovanja, ki jih oddaja stanodajalec in po katerem prednostnem redu. S tem pravilnikom morajo biti vsi prizadeti seznanjeni.

Glede na to, da imajo nekateri državni organi in zavodi še poseben interes na tem, da sami razpolagajo s stanovanji, v katerih stanujejo njihovi uslužbenci, daje zakon pooblastilo Zveznemu izvršnemu svetu, da lahko predpiše, da imajo taki državni organi in zavodi izključno pravico oddajati stanovanja, v katerih stanujejo njihovi uslužbenci in sicer ne glede na to ali so jih sami zgradili ali ne.

Razumljivo je, da velja tudi za stanovanja na železniških postajah, v vojašnicah in za druga podobna stanovanja, ki so zvezana z opravljanjem službene funkcije v stavbi, v kateri je stanovanje, izjema od splošnega pravila in da imajo pravico oddajati takšna stanovanja nosilci pravice uporabe na takih stavbah. Stanovanja, ki je namenjena za hišnika se sme oddati samo hišniku in odločbo o tem izda hišni svet. Ko hišnik neha to biti, se morajo on in

tisti, ki z njim stanujejo, izseliti iz stanovanja in le v primeru njegove upokojitve ali smrti, je treba tistim, ki se morajo izseliti, preskrbeti najpotrebnejše prostore. S to strogostjo se žele preprečiti do sedaj tako pogosta izigravanja s hišniškimi stanovanji.

Pravico oddajati stanovanja v družinski stanovanjski hiši, ki je državljanska lastnina, ima lastnik hiše, pravico oddajanja stanovanja kot posameznega dela stavbe pa lastnik tega stanovanja, kar je pomembna novost, ki jo uvaja zakon potem ko so bile najemne stanovanjske hiše nacionalizirane.

Glede oddajanja poslovnih prostorov velja načelo, da jih oddaja tisti stanodajalec, ki oddaja tudi stanovanja v hiši, v kateri so taki prostori.

Vsi stanodajalci razen državljanov in civilnoopravnih oseb, so dolžni izdati o izdaji stanovanja odločbo, zoper katero je možen ugovor, če gre za državne organe, družbene in gospodarske organizacije oz. zavode, pritožbo na komisijo, ki jo imenuje svet občinskega ljudskega odbora, pristojen za stanovanjske zadeve pa, če je odločbo izdal stanovanjski organ občinskega ljudskega odbora.

GOSPODARSKI KOMENTAR

Pomen novih ukrepov

V prejšnjem gospodarskem komentarju smo utemeljevali, da je upravičeno pričakovanje splošnega zboljšanja življenjske ravni spričo ugodnega gospodarskega razvoja zlasti v letošnjem letu. Prekoračenje proizvodnje na vseh področjih je namreč tako veliko, da obstoje vse možnosti za izpolnitev petletnega gospodarskega načrta v štirih letih, o čemer je bilo na tem mestu že tudi govora. To pomeni vsekakor velik uspeh, še bolj pa potrjuje za pravilnost poti, ki je bila pred leti začrtana za naš nadaljnji gospodarski razvoj, pot, ki smo jo dejansko začeli, ko smo opustili upravni sistem vodenja gospodarstva.

Če zasledujemo dogajanja na gospodarskem področju, lahko ugotovimo, da izdajajo že zdaj postopno naši pristojni organi potrebne ukrepe, ki naj vplivajo na ta ali oni način na zboljšanje življenjske ravni našega prebivalstva. Posebna skrb je posvečena porastu široke potrošnje, s čimer naj bi zadovoljili vedno večje zahteve in potrebe potrošnikov. Znano je namreč, da so se zlasti letos zelo dvignili dohodki prebivalstva, ki s temi vedno bolj pritiska na trg z zahtevo po vedno novem blagu. Domača proizvodnja, ki je v tem pogledu v stalnem porastu, ne more zadovoljiti vseh potreb in zahtev, tako da je potreba po uvozu blaga za široko potrošnjo velika celo pri tistih predmetih, ki jih izdelujemo doma. Naj omenimo na primer hladilnike, kolesa, motocikle in še mnogo drugega.

Ugoden zunanjetrgovinski razvoj zlasti v letošnjem letu omogoča izločitev milijardnih sredstev za nakup in uvoz blaga, ki ga nujno rabimo za zadovoljitev najnujnejših potreb široke potrošnje. Samo v zadnjem času je bilo v ta namen določenih sedem milijard dinarjev, kar z ostalimi, v ta namen določenimi sredstvi predstavlja velik prispevek za zadovoljitev omenjenih potreb.

Brez dvoma je to le eden izmed ukrepov, ki so posledica ugodnega gospodarskega razvoja. Ukrepi v navedeni smeri tudi niso nič novega ali izrednega in predstavljajo eno izmed temeljnih smeric naše gospodarske politike. Kot nove pa moramo omeniti ukrepe, ki jih je omogočila povečana kmetijska proizvodnja. Spremembe v regresih, ki predstavlja v naši ekonomiki ukrep, s katerim družba posega v ta razvoj, pomeni postopno liberalizacijo tudi na tem področju, ali z drugimi besedami: pomenijo ti ukrepi prvi večji korak, po katerem naj tudi v kmetijski proizvodnji odločajo vedno bolj ekonomski zakoni prostega trga. Posegi države pa naj se postopno zmanjšajo oziroma naj prenehajo vsaj v takem smislu kot doslej, ne da bi morda družba popolnoma prenehala podpirati razvoj kmetijstva, izvajati melioracije in podobno. Postopno naj le prenehajo regresi kot administrativno orodje uravnavanja in podpiranja razvoja v kmetijstvu, veličanska sredstva do 30 milijard, ki gredo sedaj za regrese, pa naj se uporabijo drugače. -dt-

Nakbratko

NAD 2 MILIJARDI ZA NAKUP REČNIH LADIJ, potniških in tovornih, bodo investirali letos iz sredstev federacije, ljudskih republik in okrajev. Z odlokom ZIS je dobilo letos rečno brodarstvo 300 milijonov, za zgraditev rečnih pristanišč pa so določili 500 milijonov din.

LITOSTROJ V LJUBLJANI JE SPREJEL V PRVEM CETRTLETJU 627 NAROČIL, katerih skupna vrednost je ocenjena na več kot 2 milijardi dinarjev. Predvideno je, da bodo izvozili za 200 milijonov dinarjev vrednosti izdelkov te tovarne. Skoraj 350 naročil vsebuje zahtevo po izdelavi turbin.

ODKUP GOVEDINE NA KMEČKEM TRGU JE ZA IZVOZ OMEJEN NA 15 TISOČ TON. Tako je določil komite za zunanjo trgovino, da bi bila zagotovljena boljša preskrba z mesom na domačem trgu in da ne bi prišlo do motenj zaradi pospeševanja organiziranega pitanja živine.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradak. Tiska tiskarna CZP Primorski tisk

PODJETJE »NANOS« BO GRADILO NOVA TRGOVSKA SKLADIŠČA

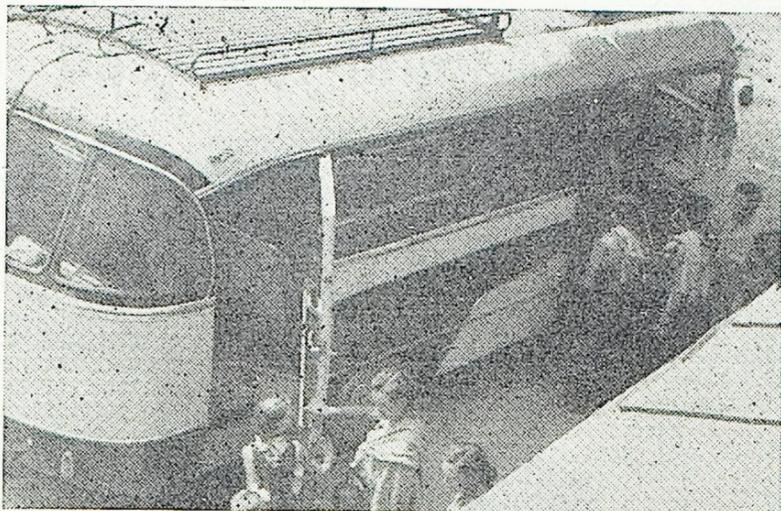
Nova pridobitev za razvoj trgovine

Ena najpomembnejših gospodarskih pridobitev Postojne v bližnji prihodnosti bo nedvomno zgraditev trgovskih skladišč podjetja na veliko »Nanos« Postojna, ki ima sedaj svoj sedež v Prestranku. Novi objekt sodi k zazidavi Tržaške ceste v njenem zahodnem delu, kjer bodo zgradili v neposredni bližini tudi novi turistični motel.

Podjetje »Nanos« bo gradilo objekt skladišč z lastnimi finančnimi sredstvi, sodi pa v sklop celotne izgradnje in preselitve podjetja iz Prestranka v Postojno. Poleg skladišč bodo gradili še upravno poslopje, garaže in parkirne prostore za tovornjake in osebne avtomobile, dvorišče s cestami za notranji promet ter zunanjo kanalizacijo. Vsa gradbena, obrtniška in instalacijska dela v novogradnji, ki bodo veljala 93 milijonov dinarjev, je investitor oddal na prvi javni pisarni licitaciji, ki je bila 27. julija, v izvedbo Splošnemu gradb. podjetju »Primorje« iz Ajdovščine. Le-to se je izkazalo kot najugodnejši ponudnik z najnižjo predračunsko vsoto investicijskih del, hkrati pa je analiza ponudb in zmogljivosti podjetij, ki so se potego-

vala za prevzem del, pokazala, da ima edino SGP »Primorje« potrebno tehnično opremo za gradnjo skladišč, ki zahteva zlasti precizno in kvalitetno vgrajevanje visokih mark betonov. Isto podjetje namerava postaviti na gradbišču tudi žerjav domače proizvodnje za navpične in vodoravne prevoze ter betonarno, kar vse bo dela samo pocenilo, rok gradnje pa občutno skrajšalo.

Trgovsko podjetje na veliko »Nanos« je v zadnjih letih razpredlo poslovne mreže po vsej zahodni Sloveniji in celo daleč v notranjost države. Močno pa so ga pri delu ovirali začasni in neustrezni skladišni prostori v Prestranku. Z novimi objekti, ki bodo vsestransko ustrezali sodobnim zahtevam trgovine na veliko in ki bodo predani v uporabo 30. septembra 1960, pa bo podjetje svoje gospodarsko funkcije lahko močno in vsestransko okrepilo ter poživilo. M. A.

Ze dva meseca vozi avtobus TAM delavce podjetja Javor iz Pivke z njihovih domov na delo v tovarno in spet z dela domov. Vsi so zadovoljni, saj jim je avtobus nadomestil naporno vožnjo s kolesom na delo in domov. Na dan naredi šest voženj: dve čez Kal v Košano in nazaj, štiri pa skozi Klenik in Palčje v Zagorje in nazaj. To je vsak dan okrog 110 km. Na sliki: postanek v Zagorju na Pivki

Perspektiva za prvo mesto

Sedaj deluje na področju postojnske občine 16 prostovoljnih gasilskih društev, v katerih je vključenih več kot 570 članov, 56 članic, 50 mladincev in 93 pionir-

jev. Ta društva bodo v prihodnje posvečala še večjo pozornost preventivni službi, ki narekuje večjo mobilizacijo članov prostovoljnih gasilskih društev v preprečevanju požarov. Ko so minulo nedeljo delegati občnega zbora Občinske gasilske zveze Postojna razpravljali o problematiki prostovoljnega gasilstva na področju postojnske občine, so med drugim ugotovili, da je veliko zanimanje za vključevanje v gasilsko organizacijo zlasti med pionirji v Postojni, Pivki in Prestranku.

Na občnem zboru so razpravljali tudi o organiziranju Tedna požarne varnosti, ki bo med 28. septembrom ter 5. oktobrom. Ta Teden bo istočasno posvečen 15. obletnici delovanja gasilske organizacije po osvoboditvi in zato bodo vsa društva priredila razen slavnostnih akademij in sej tudi tekmovanja, na katerih bodo prikazala svoje strokovne sposobnosti. Br.

KATALOG JUGOSLOVANSKEGA FILMA

»Jugoslavija-film« v Beogradu je izdal katalog jugoslovskega filma v luksuzni francoski in angleški izdaji. Publikacija nudi pregled celotne proizvodnje jugoslovskega igranega filma od Afričke »Slavice« do Nanovičevega »Pogona B«. V katalogu je vsebina 103 filmov in vrsta fotografij.

PREVODI JUGOSLOVANSKIH KNJIZEVNIH DEL

V prvem polletju letošnjega leta je izšlo v tujih jezikih več pomembnih del jugoslovskega književništva. Tako je izšlo v Londonu znano Andričovo delo »Na Drni čuprija«, hkrati pa je izšlo to delo tudi v ZDA. Napovedujejo, da ga bodo prihodnje leto prevedli še v hebrejščino, romunščino in italijanščino. Pred kratkim so na Poljskem izdali Andričovi deli »Travniška kronika« in »Zakletko dvojčec«. V angleščini je še izšel roman slovenskega pisatelja Cirila Kosmača »Pomladni dan«, na Madžarskem Krležovo delo »Balade Petrice Kerempuha«, v Bolgariji pa Krležovo »Novele«. Pred kratkim so na Češkoslovaškem prevedli roman Branimira Čosića »Pokošeno polje«. Stevilne založbe v tujini v svojih programih napovedujejo še razna druga dela jugoslovskega književništva, med njimi Vuća, Davića, Andrića

Kaj pravijo drugod...

HČERKA HITREJŠA KOT OČE

Posebna zanimivost letošnjih ljubljanskih dirk je bil start dveh žensk. V prvi kategoriji (motorji do 125 ccm) je prva startala Ljubljanka Mimi Kranjc na motorju Danuvia, ki je v konkurenci 14 tekmovalcev s časom 8:10, zasedla zadnje mesto. V isti kategoriji je s startno številko 9 na motorju MV Augusta tekmovala tudi simpatična Mara Brajina iz Nove Gorice. Imela je več sreče kot Kranjcova. Zasedla je sedmo mesto s časom 6:38,0. Za seboj je pustila šest tekmovalcev, med njimi dva Avstrijca in 4 Jugoslovane. Zanimivo je, da je Mara Brajina dosegla boljši rezultat kot njen oče Valerijan, ki je vozil v konkurenci motorjev do 175 ccm na motorju Beta in zasedel s časom 6:44,4 deseto mesto.

SRNJAK NAPADEL DEKLICO

Pred nedavnim so bili trije otroci Franca Merviča iz Smihela nad Ozeļjanom oddaljeni: približno 100 metrov od hiše. Tedaj se jim je nenadoma približal srnjak in napadel 10-letno Dragico, ki ji je zadal 10 močnih udarcev po telesu. Neposredno za tem dogodkom je prišel zdravnik v vas ter je odredil vse potrebno za njeno skrajšno ozdravitev. Res redek primer, da srnjak napade otroka.

ZBIRANJE SREDSTEV ZA ŠPORTNE OBJEKTE

Od začetka letošnjega leta so pri občanih štabi, ki vodijo zbiranje sredstev za izgradnjo telesnovzgojnih objektov. Ta akcija se dokaj slabo razvija povsod, razen v ljubljanski občini. Med najslabšimi je petrovskoslovska občina.

ZGRADILI SO HMELJSKO SUŠILNICO

Te dni je bila v Crnomlju izgotovljena hmeljska sušilnica. Se nekaj tednov pa bo zagorelo v pečeh in suha zlata roža bo šla prvič iz Crnomlja v daljni svet. Na drugoletnem nasadu, last Poslovne zveze Crnomelj, kaže zelo lep pridelek. Pričakujejo, da bo pridelek hmelja 12 stotov na hektar. Agronomi pravijo, da bo kvaliteta dobra. Bojazen nekaterih kmetovalcev, da hmelj v Crnomlju ne bo uspel, je za nami; belokranjskim hmeljarjem se obetajo lepi zaslužki.

Med drugimi izseljenci, ki so letoš obiskali »stari kraj«, je tudi naš dolgoletni naročnik Karl Kocjančič iz Santa Rose v Kaliforniji, ZDA, doma iz Dola pri Hrastovljah. Ob vrnitvi je med prvimi obiskal tudi svojega priljubljenega »Barbo Vaneta« v uredništvu našega lista, nato pa se je fotografiral pred kavarno Ložo v Kopru. Pozdravlja vse svoje sorodnike, prijatelje in znance

NAD KOPROM, IZOLO IN PIRANOM

akrobat v zraku Aleksić

V soboto, 22. avgusta, se obeta prebivalcem Kopra, Izole, Pirana in Portoroža edinstvena športna prireditev: svetovno znani akrobat Dragoljub Aleksić bo namreč nad temi kraji izvajal eno izmed najbolj drznih akrobacij z letalom. Ko bo letalo krožilo komaj 50 metrov nad zemljo, bo med letom izvajal akrobacije, med katerimi bo brez dvoma vzbudila največjo pozornost tista, ko se bo z zobmi pripeljal na prostovisečo vrvi ter potel preko gledalcev.

Akrobat Aleksić, ki ima že 50 let, se je začel baviti z akrobatiko leta 1928. Od tedaj dalje je presenečal številno občinstvo širom po naši domovini in v mnogih tujih državah z vrhunskimi akrobatskim nastopi. Tako je pred drugo svetovno vojno z rokami zadržal avtomobil, ko je hotel s polnim plinom odpeljati z mesta, brez kakršnekolik praske je preko njega zapeljalo 10 avtomobilov s potniki, vkljenjen v železni kletki se je osvobodil verig, preden je kletka padla iz večmeterske višine na tla, do-

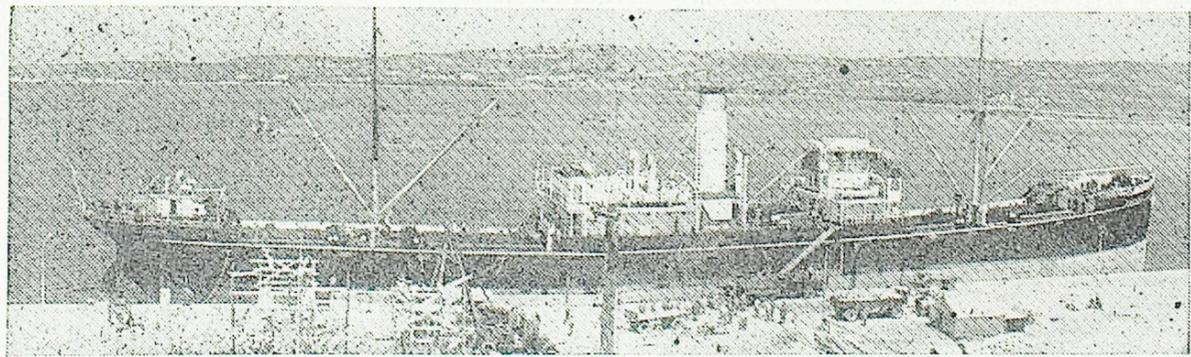
volil je, da so ga izstrelili iz topa, izvajal je najbolj drzne akrobacije na vrvi itd.

Nekaj let pred vojno pa se je odločil za akrobacije na letalu. Znani slovenski letalski pionir Josip Križaj je bil edini pilot na svetu, ki je bil voljan voditi letalo, na katerem je med letom akrobat Aleksić izvajal tako vratolomne akrobacije, da so mu tedanje oblasti prepovedale nadaljnje nastope. Šele leta 1946 je Aleksić ponovil svoj nastop v Mariboru in leta 1951 je navdušil udeležence mednarodnega padalskega tekmovanja na Bledu v toliko meri, da so od akrobacij na letalu odstopili znani mednarodni tekmovalci-padalci, ker so ugotovili, da njihovi nastopi v primerjavi z Aleksićevimi ne predstavljajo velike vrednosti. Aleksić je s svojim programom, ki ga bo v soboto, 22. avgusta izvedel tudi v naših obalnih krajih, nastopil v Angliji, Zahodni Nemčiji, Avstriji, Švici, Italiji in v vseh večjih mestih Jugoslavije. To atrakcijo bodo finančno pod-

Takšne akrobacije bo Dragoljub Aleksić izvajal 22. avgusta nad Koprom, Izolo in Piranom

prila podjetja Kopra, Izole in Pirana, čist izkupiček pa bo namenjen v Kopru Občinskemu odboru ljudske tehnike, v Izoli Društvu prijateljev mladine, v Piranu pa otrokern padlih borecv.

Te dni se je mudila v Kopru čezoceanka »Kozara« iz Kotora, ki je pripeljala nad 7500 ton sladkorja. Presegajoč običajno svetovno dnevno normo so delavci Pristanišča Koper ta tovor izkrcali v presenetljivo kratkem času enega teana, nakar je ladja odplula. Dokazana sposobnost obeta kolektivnu mladega pristaniškega podjetja vedno lepše čase ter večja ugled in sloves novega pristanišča. Na sliki: »Kozara« med izkrcavanjem sladkorja v novem tovarnem pristanišču. V ospredju je videti zemeljska dela za zgraditev tranzitnega skladišča (Foto Likar)

PIRAN 51-10: Dijaki Pomorske srednje šole v Piranu razstavljajo v Domu pomorščakov ladijske modele od srednjeveških galej do sodobnih motornih ladij. Na tej razstavi so tudi primerki fjavne Jadranskega morja. Razstava privablja zlasti turiste in mladino, ki kaže vse večje zanimanje za pomorstvo.

KOPER 3: Gasilci poklicnega gasilskega voda OLO Koper so bili v juliju devekrat klicani na pomoč: dvakrat, ko je začelo goreti seno in so s pomočjo državljanov pravočasno obvarovali večmilijonsko vrednost ljudskega premoženja; nato so pogasili ogenj na stroju za asfaltiranje, ki je delal pri asfaltiranju ceste na Debelem rtiču; petkrat pa so bili poklicani k tistim strankam, ki so kljub opozorilom, naj v letnih mesecih varčujejo z vodo, pustile vodovodne pipe v stanovanjih odprte, da je nastala poplava. Naloga gasilcev ni samo gašenje požarov, pač pa tudi, da pohitijo na pomoč v vsakem primeru. Tako so rešili kravo Franca Felicijana v Bosamarinu, ki je domačini niso mogli sami potegniti iz 3,5 m globokega brezna.

IZOLA 14-32: Tovarna tehničnih igrač Mehanotehnika v Izoli bo v prihodnjih dneh odprla v Materiji (občina Hrpelje) obrat, v katerem bodo sestavljali igrače iz plastičnih mas. To bo nov vir dohodkov prebivalcem Materije in Mehanotehnika predvideva, da bo sčasoma ta obrat tako razširila, da bo gospodarsko zelo pomemben za hrpeljsko občino.

KOPER 21: V prvih enajstih dnevih avgusta je bilo 19 prometnih nezgod, ki so zahtevale eno življenje in 20 teže ozioroma laže ranjenih. V juliju pa je bilo 47 prometnih nezgod s tremi smrtnimi žrtvami in skoraj 60 ranjenimi. Statistika kaže, da je v prvem polletju letošnjega leta naraslo v koprskem okraju število prometnih nesreč za 60% v primerjavi s številom prometnih nezgod v prvih šestih mesecih lanskega leta.

PIRAN 51-70: Splošna plovba Piran je te dni kupila v Belgiji tri, leta 1946 zgrajene motorne tovorne ladje, od katerih ima vsaka 8.200 ton nosilnosti. Ti tramperji bodo dobili imena »Bled«, »Bohinje« in »Bovec«. Ladjedelnica »Uljanik« v Pulju pa bo do 1. 1961 zgradila 4 tovorne ladje — s skupno nosilnostjo 56.600 ton.

ŠKOFIJE 12: V Ankaranu so v nedeljo zabeležili rekorden obisk izletnikov. To znano letovišče je obiskalo okrog 7000 ljudi, statističarji pa pravijo, da je v nedeljo prihitelo na slovensko obalo nad 15.000 domačin in tujih turistov.

NAPOVED VREMENA ZA ČAS OD 14. DO 21. AVG. 1959

V tem tednu bo še vedno prevladovalo lepo vreme, čeprav je možno, da b nas v terek presenetile v popoldanskih urah kratkotrajne padavine. Vsekakor pa ni pričakovati, da ne bi bila druga polovica avgusta pretežno sončna in topla predvsem od 19. avgusta dalje.

v vsako hišo Slovenskega Primorja!

Grafika in risbe s socialno tematiko

Med slikarskimi razstavami, ki smo jih v letošnji poletni sezoni videli v Kopru, Piranu in Portorožu, zasluži po svoji pomembnosti in obsegu prvo mesto piranska razstava slovenske grafike in risb s socialno tematiko. Razstava je sicer le nekoliko skrčen prenos iz ljubljanskega Jakopičevega paviljona, vendar je za tukajšnje obiskovalce ne samo nova, marveč tudi umetniško in idejno izredno pomembna. Med temi obiskovalci namreč niso le naši domačini, ampak tudi množični jugoslovanski in tuji turisti, ki bi jim slovenska grafična umetnost s socialno tematiko sicer ostala tuja. Tako bo našla razstava odmev tudi izven naših ožjih in državnih meja.

Namen te razstave, ki bo obšla še nekatera druga slovenska središča, je izpričati, kako so se slovenski umetniki že v obdobju med obema svetovnima vojnama, in celo prej (Tratnik, Smrekar, Birola) vključili v vrste tistih evropskih grafikov in slikarjev, ki so globoko občutili socialne krivice kapitalistične družbe in jih v svojih delih postavili na ogled kot ogledalo časa, vest in protest, pa tudi revolucionarno napoved bodočnosti. Ta, s socialno idejo prepojena umetnost se je v prvih začetkih pojavila v zahodni Evropi že pred koncem prejšnjega stoletja, pri nas pa nekaj let pred prvo svetovno vojno. In kakor smo Slovenci prešli v impresionizem in ekspresionizem najprej po posredovanju nemške umetnosti, tako so tudi Nemci Kollwitzeva, Dix in Gross postali vzorniki naši socialni grafiki. Nadaljnji razvoj pa je bil specifično naš, zlasti potem, ko je za starejšo generacijo nastopila mlajša, ki se je šolala pretežno v Pragi in Zagrebu.

Piranska razstava nam predstavlja grafiko in risbe 23 ustvarjalcev, ki so zastopani z 42 listi, 29 manj kot jih je štela v ljubljanskem Jakopičevem paviljonu, kar pa njene informativnosti in kvalitete ne zmanjšuje, čeprav nam je žal, da so se skrčili listi tudi nekaterih najvidnejših ustvarjalcev te umetnosti, kot n. pr. Tratnikovi, Smrekarjevi in Pirnatovi. Tematično, in seveda tudi slogovno, nam prikazujejo ti grafični in risani listi veliko raznoterost, od samo ugotovitev socialnih krivic do žgočih satir in ostrih protestov. V prvo skupino spadajo zlasti dela starejših ustvarjalcev, Tratnika, Birole in delno tudi Smrekarja ter še ne-

katerih, v drugo sodijo povečini Smrekarjeva, nekatera Pirnatova, Kobetova in druga dela mlajših predstavnikov, v tretjo pa pretežno Pirnatova, Kraljeva, Vidmarjeva itd. Popolna kategorizacija po tem kriteriju seveda ni mogoča, ker se v nekaterih delih združujeta po dva elementa, ali pa so zastopani celo vsi trije.

Če poskusimo napraviti analizo po čistem umetniškem merilu, moramo pač priznati prva mesta

Na sliki vidimo model jesenskega plašča. Letošnja moda narekuje za plašče zelo velike ovratnike in stisnjene pasove, da pada blago v bogatih gubah

Tratniku, Smrekarju, Pirnatu, Miheliču, Pilonu, Jakcu in Se-deju. Toda čisto umetniške kvalitete vsebujejo bolj ali manj tudi dela vseh ostalih: Birole, Čarga, Didka, Kobeta, Kralja, Lamuta, Lebeza, Pandurja, Preglja, Sajovca, Stupice, Šušmelja, Uršiča, bratov Vidmarjev in Zornika. Umetniško nekvalitetnih del na razstavi sploh ni, ker so prirejevalci strogo pazili, da jih idejna stran ni zapeljala v take odločitve. Zato pomeni razstava slovenske grafike in risbe s socialno tematiko tako kvaliteto enoto, ki more pred domačimi in tujimi obiskovalci dostojno prikazati raven naše grafike in risbe tudi že v času pred drugo svetovno vojno, ko si ta naša umetniška vrst še ni pridobila takega ugleda v svetu, kakršnega je deležna dandanes.

R. Rehar

ZADEVA ZA PREMISLEK

Zakaj vnemar milijone?

Dalmatinsko ribiško podjetje »Lubin« je sprožilo široko akcijo za ureditev gojišč lagunskih rib in plemenitih školjk. Samo je s poskusi ugotovilo, da so v mnogih krajih v Dalmaciji in Črni gori dani za to vrsto gospodarske dejavnosti najboljši pogoji. Posebno ugodni so ob ustjih rek Bojane, Neretve, Cetine in Krke, v nekaterih morskih prelivih in zalivih ter v Vranskem jezeru. Strokovnjaki so na podlagi proučevanj ugotovili, da bi se s tako gojitvijo mogli povečati dohodki našega morskega ribištva za nič manj kot 17 milijard dinarjev.

Vprašanje gojitve lagunskih rib in kamenic (ostrig) na našem Jadranu ni novo. O njem smo brali že večkrat v reškem »Mor-

Lep kostum iz debelejšega olaga za bližajoče se jesenske dni. Posebnih modnih novosti pri kostumih ni, le fopice so se nekoliko zdaljšale

skem ribarstvu« in drugod. Tam je bilo tudi prikazano, kako velike koristi donaja gojitev lagunskih rib in plemenitih školjk Italiji, kjer je ta gospodarska panoga dosegla v zadnjem času zelo velik napredek. Italijanski lagunski ribniki zalagajo s plemenitimi ribami in školjkami že vrsto ribarnic, a tudi letovišč.

Ker je podjetje »Lubin« sprožilo le vprašanje lagunskih ribnikov in školjčnikov ob obrežjih Hrvatske in Črne gore, bi bilo na vsak način potrebno, da bi se s tem vprašanjem pričeli resno ukvarjati tudi pri nas. V Strunjskem zalivu so nekoč že Italijani pričeli gojiti kamenice, in to z uspehom. Po osvoboditvi smo (Nadaljevanje na 6. strani)

NIKOLAJ GAVRILOVIČ ČERNIŠEVSKI

Zgodba Vere Pavlovne

(Odlomek iz romana KAJ DELATI? Izdala ga je založba Mladinska knjiga, prevedel Janez Žagar, ilustriral in opremil Karel Zelenko)

Krjukova je Veri Pavlovni povedala svojo zgodbo šele naslednje dni do konca. S Kirsanovom sta živela skupaj kakšni dve leti. Znaki njene začelnjajoče se bolezni so nekako izginili. Toda ob koncu drugega leta, ko je prišla pomlad, se je jetika nenadoma znova razplamtela, tokrat že v hudi obliki. Ziveti še dalje s Kirsanovom, ki bi bilo za Krjukovo toliko kakor skorajšnja smrt. Pač pa je smela upati, da se ji bo bolezen še za dolgo spet podelila. Če se bosta odpovedala tej zvezi. Sklenila sta, da se bosta ločila. Ali za Krjukovo bi bilo delo, ki bi ga morala opravljati sede, tudi pogubno. Zato je morala gledati, da pride kam za gospodinjo, za sobarico, ali pestunjo ali za kaj podobnega, sicer h kakšni gospe, kjer bi ne imela pretežkega dela in kjer bi je — kar je bilo glavno — nihče ne mučil s svojo sitnostjo — dva pogoja, ki nista bila ravno lahka. A Krjukova je vendarle dobila tako službo. Kirsanov je imel med mladimi igralci nekaj znancev, ki so posredovali, da je Krjukova prišla za sobarico k neki zelo dobri ženski, igralki Ruskega gledališča. A Krjukova in Kirsanov se nista in nista mogla posloviti: »Jutri pa grem v službo,« je dejala Krjukova; in tuki »jutri« so minevali drug za drugim, zaljubljenca pa sta še vedno neutilizirano jokala in sedela objeta, dokler ni igralka, ki je vedela, zakaj prihaja sobarica k njej v službo, uganila, kje mora biti vzrok njenemu odlaslanju, in je sama prišla ponjo. Tako jo je rešila še nadaljnega, njenemu zdravju škodljivega poslavljanja.

Dokler je bila igralka pri gledališču, je bilo Krjukovi zelo dobro pri njej. Igralka je bila rahločutna ženska in sobarica je znala ceniti svojo službo, vedoč, da bi bila težko dobila drugo takšno službo. Ker je gospodinja lepo ravnala z njo, jo je Krjukova vzbujala, in igralka je bila še boljša z njo. Tako je Krjukova živela v miru in bolezen se ji ni slabšala ali se ji skoraj ni slabšala.

Potem pa se je igralka poročila, zapustila gledališče in se preselila v mozev dom. Tu je začel, kakor je Vera Pavlovna že prej slišala, igralkin tast pritiskati za sobarico. Krjukova je bila sicer dovolj stanovitna, da se ni vdala skušnjavi, ali v hiši ni bilo več miru. Nekdanja igralka se je začela gizzahtati nad starecem, starec pa se je začel jeziti. Krjukova ni hotela, da bi se v družini zaradi nje sprli, pa tudi ko bi to hotela, je vedela, da ne bo imela več prejšnjega mirnega življenja, in je zato zapustila službo.

To je bilo poltretje leto po njeni

ločitvi s Kirsanovom. Spočetka jo je on obiskoval, ali preveliko veselje, ki ga je občutila ob vsakokratnem svidenju, je Krjukovi tako škodilo, da jo je Kirsanov prepričal, da je zanjo najbolje, ako je nikoli več ne obišče.

Krjukova je še v dveh ali treh družinah poskusila kot sobarica svojo srečo. A povsod je bilo toliko tegob in zoprnosti, da se ji je zdelo boljše, ako gre za šiviljo. Sicer se je zavedala, da se bo s tem naravnost oddala na nagel razvoj bolezni, a ker bi sredi tegob in zoprnosti prav tako hitro shirala, je mislila, da je bolje, če jo doleti ta usoda samo zaradi dela, ne pa še zaradi drugih bridkosti. Sla je torej za šiviljo in po enem letu je bilo njeno zdravje docela spodkopano. Ko je vstopila v šivalnico Vere Pavlovne, je Lopuhov, ki je bil tam domači zdravnik, storil vse, kar je mogel, da bi ustavil jetiko. Veliko je naredil, to se pravi veliko, ako upoštevamo težave, ki jih je moral premagati, da je dosegel majhen uspeh. Vendar pa je bil konec blizu.

Krjukova je, kakor je to po navadi pri jetičnih, dolgo živela v zmoti, da njena bolezen se ni obupna. Zato tudi ni iskala Kirsanova, da bi si ne škodovala. Vendar je še dva meseca vztrajno spraševala Lopuhova, kako dolgo bo še živela. Ker mu ni povedala, zakaj bi to rada vedela, je Lopuhov mislil, da je njeno vpraševanje pač samo znamenje navadne navezanosti na življenje, in si ji ni upal povedati, kako blizu je kriza. Tolžil jo je in ji dajal upanja. Ali z njo je bilo tako, kakor je najpogosteje v takih primerih: ni bila potlačena, temveč se je samo odrekala tistemu, kar bi ji bilo zdaj, ko se ji je bližal konec, lahko resnična uteha. Saj je sama videla, da ne bo več dolgo živela, in skladno s to zavestjo je tudi čustvovala. A ker jo je zdravnik prepričeval, da se mora še paziti, in ker je mislila, da mora njemu bolj verjeti kakor sebi, ga je ubogala in ni iskala Kirsanova.

Ta nesporazum bi seveda ne mogel biti trajen. Kolikor bliže je bila Krjukova svojememu koncu, toliko trdovratneje bi bila spraševala. Bodisi da bi bila sama povedala, iz kakšnega posebnega vzroka mora zvedeti resnico, bodisi da bi uganila Lopuhov ali pa da bi bila uganila Vera Pavlovna, da delke ne sprašuje kar tako, vsekakor ni dvoma, da bi bilo v dveh ali treh tednih ali morda nekaj dni kasneje prišlo do tega, do česar je zaradi nepričakovane prihoda Kirsanova v šivalnico prišlo nekoliko prej. Razlika je bila le v tem, da je nesporazum odstranilo zdaj naključ-

je, ne pa Krjukova s svojim nadaljnjim spraševanjem.

»Kako sem vesela, ne veš, kako sem vesela! Vsak dan sem se pripravljala, da te poiščem. Sašenjka!« je vsa prevzeta dejala Krjukova, ko je prišla z njim v svojo sobo.

»Tudi jaz sem zelo vesel. Nastenjka, nič manj kakor ti! Zdaj se ne bova več ločila. Preseli se k meni,« je dejal Kirsanov v navalu sočutne ljubezni. A brž ko je to izgovoril, se je spomnil: »Kako sem mogel to reči! Saj ona najbrž še ne ve, kako blizu je njen konec.«

Ali bodisi da ona v prvem trenutku sploh ni razumela tega pomena njegovih besed, bodisi da ga je razumela, pa se ni hotela zmeniti zanj, ker je bila njena sreča ob misli na obnovitev njune ljubezni večja kakor strah pred koncem — vsekakor je bila samo vesela in je rekla: »Kako si dober, še vedno me ljubiš, kakor si me ljubil prej.«

Ali ko je odšel, je zajokala. Sele zdaj se je zavedala, ali pa se je morda zavedala že prej in je šele zdaj utegnila opaziti, kaj pravzaprav pomeni to, da je Kirsanov privolil v obnovitev njune ljubezni. S tem ji je tako rekoč dejal: »Zdaj mi ni treba več paziti nate, ker ti ni več pomoči. Bodi vsaj še malo srečna.«

In Krjukova je bila v resnici srečna. Kirsanov je bil vedno pri njej, razen ob urah, ki jih je moral prebiti v bolnišnici in na akademiji. Tako sta preživela kakšen mesec in sta bila zmerom skupaj. Ah, koliko sta si imela povedati o letih, ki sta jih preživela ločeno! Se pogosteje pa sta obujala spomine na svoje prejšnje skupno življenje. In tudi razvedrila jima ni manjkalo. Hodila sta skupaj na sprehode, on je najel kočijo, in z njo sta se vsak dan ves večer vozila po peterburški okolici in se navduševala nad njo; človek tako ljubi naravo, da mu je pri srcu celo ta peterburška okolica, ki je klavarna in zanična, čeprav je veljala milijone in milijone. Razen tega sta brala knjige, igrala duraka, igrala tombole, ona se je začela učiti celo Sah, kakor da bi imela še dovolj časa, da se ga bo lahko naučila.

Vera Pavlovna ju je pogosto obiskovala. Nekajkrat je prišla k njima zvečer, po njuni vrnitvi s sprehoda, in je vasovala pozno v noč. Največkrat pa je zavila v njun dom dopoldne, da je razvedrila Krjukovo, ki je bila tedaj sama. In ko sta bili zeni sami med seboj, je bila Krjukova takoj pri tistem, kar je bila edina vsebina njenih dolgih, strastnih pripovedi: kako je Sašenjka dober, kako je mil in kako jo ljubi.

kaj bi kuhala?

MELANCANE NA PRIMORSKI NAČIN

Četrť kg govejega mesa, četrť telečjega mesa, 5 lepih paradižnikov in ista količina melancan, zelen peteršilj, česen, poper, sol, kruhove drobtine, 5 žlic olja.

Meso zmeljemo. Paradižnikom odstranimo semenje, melancane olupimo in zrežemo za prst na debelo. Se-sekljamo precej zelenega peteršilja, česna, oboje zmešamo z drobtinami, soljo in poprom. V kozico zložimo najprej plast paradižnikov, nato plast melancan, nato plast mesa. Vsako plast posebej pa potresemo z mešanico peteršilja, česna, drobtin itd. Po vrhu poljemo olje in postavimo kozico v pečico ter pečemo tako dolgo, da povre vse olje in da je vse lepo mehko.

Prevod Dantejeve

»Božanske komedije«

V zbirki »Končor« ljubljanske založbe Mladinska knjiga je nedavno izšel prvi del Dantejeve »Božanske komedije« — »Pekel«. Pripravil ga je Alojzij Gradnik, ki nas je oskrbel tudi z dolgo vrsto prevodov drugih italijanskih vrhunskih pesniških stvaritev.

Dantejeva »Božanska komedija«, ki sodi med najpomembnejša dela svetovne literature vseh časov in bi težko našli razvit književni jezik, v katerega se ni prevedena, je vzbujala tudi pri slovenskih prevajalcih že davno živo zanimanje. Prve, a jezikovno in pesniško neboljgijene prevode odlomkov smo dobili že v prejšnjem stoletju, prvi celotni prevod pa nam je dal v začetku našega stoletja profesor Debevec. Objavljal ga je več let v reviji »Dom in svet«, nikoli pa ni izšel v knjižni izdaji. Debevec je bil kot romanist odlični poznavalec italijanščine, tudi arhaične Dantejeve, zato je besedilo skrbno ponašil po smislu, ne pa po poetični melodiji. Bil je pač jezikoslovec, ne pesnik.

Pozneje nam je prevedel kraški odlomek tudi pesnik Oton Zupančič, in samo obžalovati moramo, da ni nadaljeval in nam že tedaj oskrbel celotno delo. V času po zadnji vojni so se nam objavljal še nadaljnji prevodi, a iz kdo ve kakih razlogov jih nismo dočakali. Zato nas je Gradnik tokrat veselo presenetil z objavo prevoda prvega dela velike Dantejeve trilogije, »Pekla«.

Prevajanje Dantejeve »Božanske komedije« postavlja prevajalca pred izredno težavne naloge, kakršnih niti pri Shakespearu ni. Dantejev pesniški jezik ni samo starinski, marveč tudi smiselno hudo zapleten. Velikega števila verzov brez komentarja sploh ne bi razumeli, zato je nastala o tem obsežna literatura z dolgo vrsto podrobnih razlag. Brez poznavanja vsaj glavnih komentarjev je zato prevajanje bolj ali manj nemogoče. Mimo tega mora prevod gladko teči, če želimo vnesti vanj vsaj nekaj Dantejeve poetične lepote in zvočnosti. Prav zato je bil prav Gradnik najbolj poklican, da opravi to veliko in nelahko delo tako, kakor terjajo sodobna prevajalna načela. Samo prvi del trilogije, »Pekel«, obsega 4600 verzov!

Gradnikov prevod je smiselno naravnost čudovito zvest originalu, prav tako pa tudi ritmu in rimam, ki se vse ženske, kar je terjalo izredno veliko napora, saj je slovenščina čisto dosti prikladnejša za moške rime. Poleg tega teče večinoma zelo gladko in mu ne manjka odmeva poetičnega blagovitoja originala. Pri taki obilici težkih verzov pa je samo po sebi umevno, da se prevajalcu prav vsi niso enako posrečili, kar pa velike vrednosti prevoda prav nič ne zmanjšuje.

Gradnik pa je medtem dokončal tudi že prevod »Vic« in »Nebes«, katerega zdaj še pili in pripravljata za natis. Tako nam bo v zgodnjem času dal celotno Dantejevo »Božansko komedijo« v lepem slovenskem prevodu, kar bo izredno pomembno dejanje v naši prevodni literaturi. Kakor prvi, izdani del trilogije, bosta tudi ostala dva opremljena s prepotrebni komentarji.

R. Rehar

PISMO UREDNIŠTVU

Zanemarjen Gregorčičev dom

Tovariš urednik!

Na Gradišču na Vipavskem stoji hiša, katero si je bil sezidal za svoj zadnji dom naš goriški slavček Simon Gregorčič. Po osvoboditvi je stavbo prevzela kmetijska zadruga, ko je ta prenehala poslovati, je pa ostala zapuščena in je pričela propadati. Sele te dni je šempetrska občina dodelila nekaj milijonov za obnovitev in preureditev v stanovanja. To zasluži nedvomno pohvalo, vendar bi bilo na vsak način potrebno, da bi vsaj eno sobo posvetili spominu Simona Gregorčiča in jo temu primerno uredili. Razen tega bi sodila na poslopje tudi vsaj skromna plošča, ki bi mimoidočemu povedala, da je tu preživel svoja zadnja leta naš veliki goriški pesnik.

R. Rehar

Obleka, ki ni več izrazito poletna, in nam bo prišla prav tudi v prvih jesenskih dneh

DVE JAVNI VPRAŠANJI

V ZVEZI Z JAVNO ŽALITVIJO NAŠEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

NOVOSTI V STUDIJSKI KNJIZNICI V KOPRU

Medicinska enciklopedija (I. in II. zv.). Zagreb, Leks. zavod 1957 in 1958.
Plutarh: Življenje velikih Grkov. Ljubljana, DZS 1959.
Tukidides: Peloponeška vojna. Ljubljana, DZS 1959.
Kladarin D.: Zlom 4. in 5. okupatorsko-kvizzijske ofenzive. Ljubljana, DZS 1959.
Broz-Tito: Borba za mir in mednarodno sodelovanje. VII. zv. Ljubljana, CZ 1959.
Gramsci A.: Historijski materializem i filozofija Benedetto Crocea. Zagreb, Naprijed 1958.
Eckermann J. P.: Pogovori z Goethejem. Ljubljana, CZ 1959.
Pregled zgodovine ZKJ. Ljubljana, CZ 1959.
Colaković R.: Spominj in srečanja. Ljubljana, DZS 1959.
Filipčić-Ivnik: Evropa pred viharjem 1933—39 — Maribor, Večer 1959.
Kostav S.: Dogajalo se je za kulisami. Ljubljana, DZS 1959.
Edschmid K.: Simon Bolivar. Ljubljana, DZS 1959.
Zbornik sindikata grafičarjev Slovenije. Ljubljana 1958.

Tedenska tribuna (TT) je v svoji zadnji številki, 6. t. m., objavila v svoji začasni rubriki »Naša mesta zvečer« močno tendenčno in lažno reportažo z naslovom »Luči in sence« in s podnaslovom »Koper v soboto«, avtor pa se je podpisal z inicialkami MP (mladi novinar Miro Poč?). Reportaža je kompletirana z dvema fotografijama (ena je nesramno aranžirana falsifikat!) in njima pripadajočima legendama, kar še posebej podčrta negativno tendenco celotnega pisunskega izdelka, ki ne dela časti pomembnemu graditeljskemu doprinosu ostalih slovenskih novinarjev v njihovih naporih, da bi bili v svojem pisanju objektivni, po potrebi in dostikrat tudi kritični, toda pri tem vendarle — konstruktivni.

Skrajno pokvarjena brozga »Koper v soboto« ustvarja bralcem najbolj razširjenega slovenskega lista predstavo, da je to obalno in obmejno mesto (isto pa avtor izrecno posplošuje tudi na Ankaran, Izolo, Piran in Portorož!) nezasiščeno razvratniško, zakonolomsko, prevarantsko, kvartopirsko, obče nemoralno, splošno hazardersko in sploh da je Koper degenerirani mednarodni tihotapski center tipa Tanger. »Moški vseh starosti in poklicev se zabavajo v tem vrtincu igralске strasti do zore, pa še tja do druge zore« — kakor da bi to hazarderstvo doprineslo znanemu, skokovitemu porastu narodnega dohodka na našem obalnem področju! Dalje: stalni in občasni Koprčani se ljubijo med seboj križem kražem po mestu, po lokalih, domovih, raztreseni po naravi kilometre daleč okoli mesta, na vsaki parceli, na suhem in na morju, v svetlobi in temi, v parih in množčno v družbah, v vsakem vozilu pa, ki ravno ni pod nadzorstvom zakonskega tovariša, je v ta namen pripravljena odedica ali zračna blazina...

Ni da bi kaj več ponavljali iz tega monstruoznega množičnega in frontalnega klevetanja delovnih ljudi slovenskega obalnega pasu, množice ostalih slovenskih delovnih ljudi, ki so ob našem

Kratko

V SPLITU SO ZAČELI GRADITI SKLADIŠČE ZA SADIJE IN ZELENAVO, ki bo največje v Dalmaciji. V njem bodo lahko vskladiščili 130 vagonov sadja in zelenjave dnevno. Mimo sodobnih hladilnih naprav bodo v skladišču tudi sodobni stroji za hitro vskladiščenje.

V PREMGOVNIKU »TITO« V BANOVIČIH SO V LETOSNJIH ŠESTIH MESECIH nakopali rudarji 150.000 ton premoga več, kakor je bilo predvideno po operativnem načrtu. Skupno so nakopali 839.324 ton premoga, kar je doslej rekord v šestih mesecih.

NA VII. MEDNARODNEM SEJMU TEKSTILA IN TEKSTILNIH STROJEV V LESKOVCU so podelili najboljšim proizvajalcem domače tekstilne industrije 90 medalj, od tega 26 zlatih.

V PODJETJU »DJURO DJAKOVIČ« V SLAVONSKEM BRODU SO IZDELALI prvo hidravlično »Diesel« lokomotivo z močjo 200 konjskih sil. Računajo, da bo to podjetje izdelalo do konca leta še več takih lokomotiv.

NOVA ŽIČNICA, DOLGA 6000 METROV, Z VIŠINSKO RAZLIKO 1300 METROV, bo začela obratovati na Velebitu, od Alana do Stinice, 27. julija. To je doslej največja žičnica v državi, s pomočjo katere bo odslej moč izkoriščati gozdove na Velebitu in Liku. V nedeljah, ko žičnice ne bodo uporabljali za prevoz lesa, se bodo z njo povzpeli 1300 metrov visoko tudi turisti.

NA REKI PORABIO LETNO 25 MILIJONOV KUBIČNIH METROV VODE, med največjima potrošnikoma pa sta Rafinerija nafte in Tovarna papirja.

ZA NADALJNI RAZVOJ TURIZMA NA DUBROVNIŠKIH OTOKIH JE VSEKAKOR POMEMBNA ELEKTRIFIKACIJA. Ta ko bodo v prihodnjih dneh začeli polagati podmorski kabel za električno napeljavno do otoka Kolodžep, od tod pa do Lopuda in Sipana.

NA NAFTHNIH POLJIH V VOJVODINI SO ODKRILI NOVA NAHAJALIŠČA NAFTE, in sicer v Elemiru, Konaku in Janošku. V Vojvodini bodo letos načrpal okrog sto tisoč ton nafte, v prihodnjem letu pa še okrog 50.000 ton več.

morju na oddihu, pa tudi Tržičanov. Radi bi le, da bi uredništvo TT končno o koprskem področju zapisalo tudi kaj pozitivnega, kajti tukajšnji delovni ljudje to zaslužijo. Pošten reporter bi namreč imel za opis resnične podobe koprskih noči dovolj močnih motivov — od nočnih, v tej hudi vročini zelo napornih delovnih izmen premnogih delovnih kolektivov; od nešteti večernih načrtovalnih sestankov po podjetjih in obratih, od dobro obiskanih večernih kulturnih prireditvev, predavanj, strokovnih in političnih seminarjev; od premnogih družbeno-političnih sestankov in nočnih sej, zavzeto usmerjenih na izreden tempo gospodarskega in kulturnega dohitevanja ostalih delov naše domovine, uglašeni na pionirsko in naporno odstranjevanje drastične zapuščine; od zakonskih preprirov (če že gre reporterju tudi za takšne »senzacionalne« reči) zastran tega, ker se može ob tako intenzivnem delu za družbeno skupnost, za svoje podjetje ali ustanovo, ne morejo dovolj posvečati družini in vzgoji otrok; od ponoči razsvetljenih oken, od koder se čujejo računski stroji in tipkanje, do uradnikov, javnih, družbenih delavcev, pa do saldokontistik, stenografov, sodnikov, ekonomistov in direktorjev, ki gredo iz službe v svojih nabreklih aktivkah ne nosijo morebiti tihotapske robe, temveč akte, gradivo za predavanje ali referat, kartoteke, elaborate, analize, pravne spise itd. zato, da po prečuti noči zjutraj iste debele aktivke nesejo spet nazaj v službo — z dokončanimi deli. Socialistični izgradnji predani novinar bo razen teh zlahka opazil v Kopru še premnoge druge motive, ki bi mu odprli oči, zakaj n. pr. toliko teh delovnih ponočnjakov pri nas že v nekaj letih osivi, in da so za njihovo vztrajanje v Kopru odločilni samo kolosalni rezultati tukajšnje graditve, ki jih brez alkohola, hazarda in podobnega dražijo k novim delovnim naporom v takšni meri, da postaja pri njih to prava strast, ki je, na žalost, že mnogim izmed njih nepopravljivo izpodjedla zdravje.

Nasprotno takšni dopolnilni podobi Koprsko ponoči pa nasplošuje iz celotnega spisa v TT, od prve do zadnje vrstice, nasproti slovenskemu Primorju očitna nestrpnost, nekakšna mržnja in nerazumljivo zaničevanje. Vzemimo

n. pr. zaključek reportaže: »Take so noči v tem mestu, ki si je v strahu, da ga ne bi zamenjali z vasjo, postavilo nebotičnik.« Čemu še ta žalitev Občinskega ljudskega odbora v Kopru in vseh tistih poštvalnih pionirjev obnovljene slovenske obale, ki se neprestano in z izrednimi naporii trudijo, da imamo na poprejšnjih zapuščenih ruševinah in strniščih vendarle že pokazati precej osnove za lepše in sončnejše življenje tukajšnjih delovnih ljudi, hkrati pa tudi delovnih kolektivov vse Slovenije, ki se tega koščka slovenske obale močno poslužujejo za svoj letni počitek. To dokazuje nove asfaltirane ceste, obnovljene električno omrežje, novo pristanišče, obnovljeni pomoli in morske peščine, Ankaran, Portorož, Piran, Tomos, to dokazuje ta novo zgrajena mestna dela v Kopru Smedela in Belveder itd.

Vse preveč je sploh pri nas še podobnih, zajedljivih in samovoljnih zaključkov. Novinar naj bi se o vseh takšnih vprašanjih poprej — namesto pri neodgovornih, razdiralnih čenčah — pozanimal pri merodajnih ljudeh, zakaj n. pr. v Kopru nebotičnik, pa bi brž izvedel, da bo moralo v okviru nujnega reševanja stanovanjske stiske v našem mestu zrasti še več nebotičnikov — to pa bo tudi popravilo sedanje, začasno silhueto mesta — enostavno zato, ker je tu v Kopru izredno malo zavidalnih površin, okoli mesta je preihak fundament že za enonadstropne gradnje (ki so prav zastran globinskih temeljev tamkaj tudi zelo drage!), Smedela pa je malce preveč oddaljena, sicer pa tamkaj sploh ne kaže v nedogled z novogradnjami odjedati visoko plodno obdelovalno zemljo, skratka, ker je gradnja v višino za Koper najbolj ekonomična.

Omenjena lažna reportaža je vzbudila zlasti v Kopru, pa tudi v Izoli, Portorožu in Piranu obče ogorčenje, kajti ljudje predvsem postavljajo vprašanje, kako je pri nas sploh mogoče, da se je vrnil v novinarske vrste takšen, ki si drzne v tako destruktivnem, praksi naše socialistične publicistike docela neobčajnem pamfletu z izmišljotinami in falsifikati v enem samem zamahu frontalno oblatiti vse prebivalstvo našega obalnega pasu, hkrati pa enako odbijajoče žaliti tudi Tržičane obeh narodnosti, ki na osnovi meddržavnega sporazuma ter po

politično in gospodarsko dobro pretehtanih olajšavah za prehanje meje predstavljajo za našo državo dragocen element v težko zgrajenem mostu prijateljskega in obojestransko koristnega sožitja s sosedno Italijo, da ne govorimo tudi o tem, kako pomemben je njihov doprinos naši tako koristni gospodarski veji — turizmu. Pisanje novinarja MP je zato hud prekršek zlasti za človeka, ki hoče biti javni delavec, hkrati pa je glede na politične in moralne konceptije omenjenega avtorja vse to sploh močno sumljiva zadeva.

Drugo vprašanje, ki ga naši člani te dni tudi kar naprej postavljajo, pa zadeva odgovornost redaktorja v uredništvu Tedenske tribune, oziroma, kako je le-ta mogel dopustiti natisk te lažne in klevetniške reportaže o koprskem področju?

Omenjeni napad na prebivalstvo obalnega področja je bil javen, javno je vse obče razburjenje zaradi tega napada, zato smatramo za potrebno, da zgornji dve vprašanji v imenu našega članstva tudi mi postavimo v našem glasilu Okrajnega odbora SZDL javno, to pa z namenom, da zajezimo kopico nameravanih pa neumestnih sodnih tožba proti uredništvu Tedenske tribune, neumestnih seveda pod pogojem, če vsi prizadeti dobijo na straneh istega lista ustrezno opravičilo in sporočilo, da odslej dalje glavni krivec, avtor omenjene lažne in žaljive reportaže, ne bo imel več možnosti za pisanje v TT. Pri tem pa ne odrekamo razumljive upravičenosti sodnega pregona samega avtorja reportaže, ki to dejansko zasluži, kakor zasluži po našem mnenju tudi trajno izključitev iz Društva slovenskih novinarjev, kar namerava zahtevati koprsko poverjenišvo tega društva.

Našem članstvu s tem v zvezi sporočamo stališče podpisanih Občinskih odborov SZDL, da bi bile neumestne razne napovedovane represalije nasproti samemu listu (zlasti odpovedi naročnikov in celotne naše časopisne distribucijske mreže), saj smo globoko prepričani, da enako kot mi, ta osamljeni izpad te vrste obsojajo uredniški odbor TT, izdajateljski svet, izdajatelj lista in pristojni politični forum.

V Kopru, dne 10. avgusta 1959.
OBČINSKI ODBORI SZDL SLOVENIJE
KOPER, IZOLA in PIRAN

LUDVIK AŠKENAZY

OH, HOW ARE YOU?

(Odlomek iz knjige INDIJANSKO POLETJE, ki je izšla kot žepna knjiga zbirke Školjka pri založbi Mladinska knjiga. Prevedel Božidar Borko, fotografije iz češke izdaje)

Bryan je danes pripovedoval prigodo iz časa, ko je poučeval na univerzi v T. blizu New Jerseya. Stanovali so v vili, imeli vrt, bazen, avtomobil Pontiac, mimo tega so dopust prebili v Kaliforniji. V enem letu se je ta reč končala, toda to leto je bilo mastno. Bryanovi se niso nič žalostili, zakaj to so ljudje, ki umejo biti srečni tudi tedaj, ko nimajo denarja.

Nekega dne so dobili obisk: prišli so lastnik krajevne banke, župnik, agent z zemljišči in mestni župan. Prišli so, bili neprisljivo veseli, govorili vsepovprek, Bryan pa je bil za trenutek redkobeseden, ker je imel rad samo tiste reči, ki jih je razumel. Božka je razrešila po svoje ta skrivnostni obisk, prinesla sedvice in namešala whiskeyja s sodo. Nazdravili so mestu, nato univerzi in slednjič župniku. Župan je dejal, da Bryan lepo stanuje; zdi se mu samo, da bi bilo za to jedilnico primernejše staro pohištvo. On ima rad chaiselonge in rokokojške naslanjače; sam ne ve, zakaj jima tako rad chaiselonge in zakaj je njegova žena kar nora na francosko pisalno mizo.

Bryan je dejal, da to drži, tudi

sam ima rad staro pohištvo. Duhovnik je pripomnil, da udobnost in blaginja v tej hiši pomirjata dušo domačim ljudem in gostom.

Božka je rekla, češ da tako stanovanje terja mnogo dela.

Govorili so o pospravljanju stanovanja.

Bryan je z očitno zavzetostjo dvakrat prelistal neke papirje, ki so ležali na mizi. To je vzbudilo pohujšanje, čeprav tega niso pokazali. Bilo je videti, da bodo naposled obiskovalci morali pokazati, čemu so prišli.

Tedaj je rekel trgovec z zemljišči, da ni še nikdar videl profesorjeve družine v cerkvi in da to obžaluje. V tako majhnem mestu to ne vpliva dobro; saj ni treba, da bi človek vsako nedeljo prihajal k pridigi, kolikor mu ni to postala notranja potreba, toda po drugi strani sodi med navade vsake resnično ameriške družine, da skrbi ne samo za telo, marveč tudi za dušo.

Duhovnik je pripomnil, da so ljubitelji stare glasbe prav zadovoljni v tukajšnji cerkvi.

Bryan je na to odvrnil, da ni nikdar zahajal v cerkev in da tudi v prihodnje ne bo.

Trgovec z zemljišči je brž pokazal, da se mu ta odgovor ne zdi nič kaj prijazen; prav tako se je spomnil, da njegov sin in Bryanov Pavel zahajata v isti razred in celo sedita v isti klopi. In da to, kar prenesejo odrasli, gotovo ne prenesejo otroci, zakaj njihov značaj je naravnejši in manj vzdržen.

Bryan je vprašal, ali je to pretnja?

Duhovnik je vstal, češ da se morajo posloviti, sicer pa je bilo zelo lepo spoznati tako imenitno družino.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus,« je dejal.

Drugi gostje so se poslovili tako, da so si stisnili roko.

Naslednji dan se je Pavel vrnil iz šole z veliko bunko pod očesom.

V četrtek je bil znova tepen.

V nedeljo so šli Bryan, Božka in njun sin Pavel v cerkev, poslušali staro glasbo in pridigo o zapravljenem sinu. Trgovec z zemljišči je Bryana po fantovsko potrepljal po hrbtu in županov brat mu je stisnil roko. Vsi so bili metodisti.

»Oh, how are you? ...«

Pismo uredništvu

Od Sekretariata Sveta za kulturo, prosveto in znanost pri Izvršnem svetu Ljudske skupščine Slovenije smo prejeli za objavo naslednje pismo avstrijskega turista, s katerim se je ta zahvalil za prijetno bivanje pri nas:

»Sklenil sem, da bom letos s svojo družino preživel dopust v vaši državi. 15. julija 1959 sem ob 9.30 uri na vaši meji s svojim avtomobilom čakal na pregled. Zelo sem bil presenečen nad hitro in zelo korektno kontrolo in nato sem zapeljal v vašo, meni popolnoma neznano deželo. Lepe, čedne ulice, kulturni običaji in tovarniški dimniki, iz katerih se je valil dim, dokazujejo, da delajo pri vas pridni ljudje. Ko sem zvečer po dobro označeni cesti prišel v Piran, ki je bil cilj mojega potovanja, sem bil končno človek, ki si ne zna pomagati, saj nisem razumel nobene vaše besede. Poskusil sem svojo srečo z nekim miličnikom, da bi od njega zvedel, kje bi lahko dobil prenočišče in preskrbo, pa sem bil nemalo presenečen, ko me je v lepi nemščini napolnil na potovalni urad Slavnik Koper, ki je v Piranu ob glavnem trgu. V tem biroju sem našel več turistov in ko sem izrazil svojo željo v nemškem jeziku, je prišla iz sobe neka gospodična — in to je povod, da pišem to pismo. Ta gospodična ne govori samo zelo lepo nemščino, pač pa je tudi pripravljena prevzeti vso skrb, da bi turistom olajšala vse začetne težave. Obrazložila mi je cene, zamenjala denar, poskrbela je za prijavo, popeljala me je z družino v zelo lepo stanovanje in me spremljala tudi v restavracijo, ki je ustrezala moji plačilni zmogljivosti. Gospodična se je poslovila s priporočilom, naj se oglasim v biroju, kadarkoli bom kaj potreboval.

Med bivanjem v Piranu sem imel priložnost še večkrat videti, kako ta gospodična spremlja preko trga turiste. Kar zmore ta majhna, ljubka gospa storiti za tujski promet, je več vredno kot velik reklamni plakat — njeno ime sem pa zvedel tik pred odhodom: to je gospa Silvia Zalesnik.

Drugi biser v Piranu je šef gostišča »Na obali« Vinko Kveder. Ta mali živahni, zelo ljubeznivi gospod govori dobro nemško in ima prizrčen odnos do vseh turistov in gostov ter zasluži vso pohvalo. Jedača v tem lokalju je okusno pripravljena, tečna in bogata.

Po zaslugi nekaj ljudi smo preživel dopust, ki je daleč preseagal naša pričakovanja. Če bo možno, Vas prosim, da bi tem ljudem vaše ministrstvo izreklo priznanje.

To ni samo moja želja in želja moje soproge, pač pa tudi želja treh družin iz Gradca, ki so svoj dopust preživele v Piranu.

Moje prihodnje počitnice bom zopet preživel v vaši državi in mojim prijateljem in znancem bom pripovedoval o njenih lepotah.

Z vsem spoštovanjem
Wendelin Hammer
uslužbenec, Pöls nr. 139,

Kino

KOPER — 14., 15. in 16. avgusta norveški film DEVET ŽIVLJENJ; 17. in 18. avgusta jugoslovanski film POIŠČI VANDO KOS; 19. in 20. avgusta ameriški barvni film cinemascope SAJONARA.

IZOLA — 14. avgusta angleški film HISA SKRIVNOSTI; 15. in 16. avgusta jugoslovanski film POIŠČI VANDO KOS; 17. avgusta sovjetski film DVOBOJ; 18. in 19. avgusta ameriški barvni film cinemascope DAVEK ZA KRUTOST; 20. avgusta ameriški barvni film KOCKAR Z MISSISSIPPIJA.

SMARJE — 15. avgusta francoski barvni film BREZ DRUŽINE; 16. avgusta sovjetski film DVOBOJ; 19. avgusta sovjetski barvni film MAHA.

ŠKOFIJE — 15. avgusta francoski film NOC NAD PARIZOM; 16. avgusta francoski barvni film BREZ DRUŽINE; 19. avgusta ameriški barvni film KOCKAR Z MISSISSIPPIJA.

POSTOJNA — 14., 15. in 16. avgusta ameriški barvni film CLOVEK V SIVI OBLEKI; 18. in 19. avgusta ameriški film BEG IZ GUAJANE.

PRESTRANEK — 15. in 16. avgusta mehiški film MEKSIKO V PESMI; 19. in 20. avgusta jugoslovanski film SVET NA KAJZARJU.

PIVKA — 15. in 16. avgusta italijanski film SENSO; 19. in 20. avgusta italijanski film MOŽ ZA VSE.

SEŽANA — 15. in 16. avgusta ameriški barvni film VZHODNO OD RAJA; 18. in 19. avgusta sovjetski film SKRIVNOST OCEANA; 20. in 21. avgusta italijansko-španski film SMRT KOLESARJA.

nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Poje zbor RTV Ljubljana — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Domače aktualnosti: »Novi tarifni pravilniki in produktivnost dela«.

PREKLIC

ZAVOD KOMUNALNE DEJAVNOSTI V KOPRU preklicuje veljavnost prometne knjižice motocikla »Guzzi«, reg. znak 8543, ki je bila izgubljena v letu 1958.

drobninasveti

KAKO OČISTIMO MADEŽE
Madeže na obleki moramo očistiti takoj, ker jih bomo tako lažje odstranili. Pri tem pa moramo biti previdni in če je blago zelo občutljivo, je bolje, da ga neseemo v čistilnico. V večini primerov pa je že milo dovolj, da jih odstranimo.

Madeže od jagod izdrgnemo z raztopino boraksa, pomešanega z malo salmijaka.

Mastne madeže drgnemo z rezino surovega krompirja. Če je madež še svež, nam velikokrat pomaga že sama vroča voda. Če je blago svetlo, pa bomo madež posuli z naribano krojaško kredo, nato pa zlikali med dvema pivnikoma.

Madeže od trave pomagamo s surovim maslom in izpiramo z milom in krompom ali pa s kisotno kislino.

Madeže od borovnic pokrijemo z žvrkljanim kislom mlekom in nato izpiramo.

Kavne madeže odstranimo tako, da zamazani del blaga držimo nad soproto in ga izpiramo z lahno salmijakovo raztopino. Svlilo in volno pa pokapamo z glicerinom in izpiramo v mladni vodi.

Madeži od česnje bodo najhitreje odstranjeni, če umazano mesto dobro namočimo in blago napremo čez posodo, v kateri ti žveplo.

Madeže od koprnega svinčnika izmivamo s špritom.

Madeže od laka pokapamo z mešanico dveh delov salmijaka in enega dela terpentina ter vroče izpiramo.

Ožganine belimo z raztopino sode.

POSLOVNO POROČILO

Mestne hranilnice Izola-Koper za mesec julij 1959

Hranilne vloge so se povečale na dan 52,072.288 ali za dan 12,308.753 od 1. I. 1959.

Tekoči računi so se povečali na dan 8,684.431 ali za dan 4,781.526.

Računi stanovanjskih najemnin so se povečali na 11,035.358 din ali za 2,607.403 din.

Bančni kredit je bil odplačan od 12,642.473 din na 8,454.455 din.

Potrošniška posojila so se zmanjšala od 31,153.387 din na 27,184.811 din ali za 3,968.576 din.

Ostala posojila so se povečala od 22,888.434 din na 33,233.084 din ali za 15,344.650 din.

Srednjeročna posojila so bila izplačana v znesku 2,718.367 din.

Gotovinska rezerva v Narodni banki in blagajnah je znašala na dan 31. 7. 1959 11,409.474 din.

V mesecu juliju je nastal običajni letni zastoj pri hranilnih vlogah, katerega je pripisati potrebam zaradi letnih dopustov.

Dne 1. 8. 1959 sta potekli dve leti od ustanovitve Mestne hranilnice v Izoli. Ti dve leti razvoja označujejo najboljše številke o odstotku porasta najvažnejših postavk: hranilne vloge so se povečale v dveh letih za 34,210.289 din ali za 521 odstotkov. Naložbe na tekočih računih so se povečale za 7,017.006 din ali za 291%; gotovinska rezerva je porasla od 226 tisoč 402 din, kolikor je znašala dne 31. 7. 1959 na 11,409.474 din; porast znaša torej 5039 odstotkov. Likvidnost hranilnice in s tem varnost naložb pri njej je postala v resnici trdna.

Trgovsko podjetje »MAVRICA«

v Izoli sprejme takoj

večje število vajencev in vajenk v uk za:

DROGERIJSKO STROKO, MANUFAKTURNO STROKO IN V PRODAJALNO Z ELEKTROMATERIALOM

Pogoji: dokončana osemletna šola. Prošnje pošljite na upravo podjetja v Izolo.

Komisija za razpis službenih mest pri **MESTNI HRANILNICI** v Izoli razpisuje

DVE MESTI LIKVIDATORJEV hranilnih vlog in tekočih računov. Eno od teh mest s takojšnjim nastopom službe v Izoli, drugo s 15. oktobrom v Kopru.

ENO MESTO SAMOSTOJNEGA KNJIGOVODJE za poslovno enoto v Kopru.

POGOJI: dokončana srednja šola z maturo, zaželena je matura srednje ekonomske šole, čitljiv rokopis, za likvidatorja v Kopru vsaj dve leti prakse.

Osnovna plača po Zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača po pravilniku Mestne hranilnice ter pripadajoči conski dodatek. Ponudbe pošljite Mestni hranilnici v Izoli, poštni predal št. 47.

Vodoravno: 1. največji francoski komediograf («Tartuffe»), 7. grško otočje, 14. znamenita Homerjeva pesnitev o obleganju Troje, 15. slovensko ime za genitiv, 16. čemerno, neprijetno, slabega okusa, 17. razstreljivalec, podkopnik, 18. večji kraj v Istri, 19. prevozno sredstvo, 20. čebelji dom, 21. sprememba, faza, 22. pritrilnica, 23. tlišina, pokoj, 25. zastor, zagrinjalo, zavesa, 28. morsk ropar, 30. vrsta vrane, 32. večji kraj ob Mirni, 34. južni ujeta, 35. kemični znak za barij, 36. hrvaška pokrajina, 37. del stópala, 39. mesto v Alžiru, 41. pritok Save pri Jasenovcu, 42. najvišja gora Grčije, po verovanju starih Grkov sedež bogov, 44. področje, območje, 45. znanstveni, slovstveni ali časniški prepričani, vneti razgovor o čem, 47. mlajši oddelek terciara, 48. starodavna pokrajina ob Evfratu, 49. tesna in temna kamrica.

Navpično: 1. naslov japonskega cesarja, 2. južni sadež, 3. del knjige, 4. pritok Donave v Romuniji, ki izvira v Transilvanskih Alpah, 5. moško ime, 6. egiptovski sončni bog, 7. močna alkoholna pijača, 8. dan umora Julija Cezarja, 9. staroperzijski kralj in vojskovodja, 10. enaka soglasnika, 11. del radijske napeljava, 12. grška boginja lova, 13. ribje jajčece, 15. boršiče boksačev, 17. kemični znak za mazurij, 20. poudarni prislov, 21. priprava, ki spreminja zvočne valove v električne, 24. berač iz «Odiseje», 26. večanje, dvig, 27. številnik, 28. dragoceni vrči kot nagrade pri športnih tekmah, 29. spodnja

obleka starih Rimljanov, 31. južni sadež, 32. bajeslovni kralj na Kreti, 33. veleblagovnica v Ljubljani, 35. službeno pokrivalo duhovnikov in sodnikov, 36. povečevalno steklo, leča, 38. krtica na receptih, 40. zelena drevesna žabica, 42. enote za merjenje električnega upora, 43. ljak, 44. pračoč Semitov, 46. kemični znak za erbij, 47. medmet.

REŠITEV ZADNJE KRIŽANKE

Vodoravno: 1. Kant, 5. vsak, 9. kaviar, 11. Parnas, 13. puran, 14. Eol, 16. pirat, 18. Ibar, 19. kapar, 21. Odra, 22. kan, 23. kolonat, 25. ikt, 26. trot, -r, 27. delo, 28. Ema, 30. samotar, 33. grb, 36. Rank, 38. rakar, 39. urar, 40. gnla, 42. rak, 43. kraja, 44. Njegos, 46. tarifa, 48. Anam, 49. sani.

Mali oglasi

MENJAM ENOSOBNO STANOVANJE v Mariboru za enako ali večje v Kopru, Izoli ali na Škofijah. Naslov pri direktorju podjetja »Kruh« v Kopru.

ZAMENJAM TRI IN POL SOBNO stanovanje s kopalnico v Piranu za podobno v Izoli, Kopru ali okolici. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Koper-Piran«.

ŠKOFIJE-IZOLA. Zamenjam 2-sobno stanovanje v Škofijah za enako ali podobno v Izoli (vrt 800 m²). Informacije pri Marinku Rupanoviču, Škofije 48.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, **CIKLOMOTORJI** od 44.000.— dalje ter **VESPE** in **MOTORJE**, nove ter rabljene, vam nudi tvrdka **MARCON, TRST, ULICA** Pietà 3 in nova trgovina na Trgu ospedale 6. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavije.

Radio KOPER

NEDELJA, 16. avgusta

8.00 Kmetijska oddaja: »Priprave na jesensko setev« — 8.30 z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Nedeljska reportaža: »Bele poti v Trnovskem gozdu« — 9.15 Zabavni odmevi — 13.30 Sosednji kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Spored zabavnih melodij.

PONEDELJEK, 17. avgusta

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Zabavna glasba — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 Izbrane melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 18. avgusta

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Odlomki iz oper — 14.30 Sola in življenje: »V Cerknem nam je dobro« — 14.50 Glasbena medigra — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 z narodno pesmijo in plesom po domovini.

SREDA, 19. avgusta

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni zapiski — 14.40 Narodni odmevi — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Duet Darjo in Darko in Trio iz Doline.

ČETREK, 20. avgusta

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Operetna glasba — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Dalmatinske popevke.

PETEK, 21. avgusta

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski

Zakaj vnevar milijone

(Nadaljevanje s 4. strani)

doživeli tudi nekaj naših poskusov in obetov za večji razmah, počasi pa je vse zamrlo. Zato se smemo upravičeno vprašati: zakaj ne sledimo zgledom Hrvatov in zakaj puščamo vnevar gospodarsko panogo, ki bi nam mogla donosati leto za letom milijonske dohodke?

Ob slovenskem morju imamo tri področja, ki bi bila zelo primerna za gojitev lagunskih rib in školjk. To so ustje Rižane, Strunjski in Piranski zaliv. V Strunjanu imamo celo že velik ribnik, ki je zdaj v sestavi tamkajšnjih solin, katere bomo v doledenem času opustili. Z bagriranjem in ostalo ureditvijo bi dobili v njem idealno mesto za lagunsko ribištvo. Pa tudi sam Strunjski in Piranski zaliv bi mogli brez posebnih investicij urediti za gojitev rib in kamenic. Oboje je bilo namenjeno tako domači potrošnji kakor tudi izvozu. Samo v Trstu bi mogli prodati velike količine kamenic. In ali ni skoraj nerazumljivo, da jih gosti v naših turističnih središčih sploh ne morejo dobiti, ker jih preprosto nimamo?

Ker bi bila gojitev lagunskih rib in plemenitih školjk tudi ob naši obali pod zelo ugodnimi pogoji mogoča, potrebna in rentabilna, ne bi smeli še dalje izgubljati časa z rokami v žepu. Izkoristiti moramo brezpogojno vse možnosti, ki nam jih obilno nudi naše morje. — r.

Barba Vane pravi...

Turistična sezona gre počasi h kraju in nekateri znanci in prijatelji mi vse bolj zamerijo, da se premalo ukvarjam s tistimi, ki jim je poverjena skrb za tuje in domače goste po gostinskih hišah. Predvsem se pritožujejo domači turisti, ker so sredi gneče, kakršna je letos, v manjšini in popolnoma pozabljeni sredi številnih hernov in mistrov z njihovimi madamami.

No, pa to ni tako hudo. V imenu turističnega slovesa človek rad marsikaj potrpi, saj že to veliko odtehta, da smo pravzaprav vse večne čase na letovišču, kar ima razen drugih tudi to blagodejno posledico, da lahko za isto ceno jemo in pijemo, kakor vsi tuji in domači turisti in zlasti meso lahko kupujemo po isti ceni, kot vsi gostje izza meje. Huje je to, da nam za naše trdo prigarane peške strežejo s slabim blagom. Ne verjamate? Pa poglejmo: restavracija Galeb iz Kopra je nabavila pri KZ Izola pristni refošk z 10,7 alkoholnih stopenj. V kleti Galeba pa je to vino uplahljeno na 10,5, v točilnici pa celo na 9,65 alkoholnih stopenj. Tudi sicer ni več ustrezalo — na srečo pa se je vmes utaknila neka kontrola in v ponedeljek so vino zapečatili — kdo le bo kriv in kdo bo nosil škodo? Pa ne samo v Galebu — tudi po drugih koprskih lokalih so se pojavile v prodaji plesnive cigarete, tako da mora biti kadilec

prav previden in sproti pregledati, da ne kupi pravečatega mačka v žaklju.

Hoteli so vsi do zadnjega kotička zasedeni in tudi privatne sobe so močno uporabljene. Samo je glede slednjih ugotovil neki gost te dni, ko so ga iz hotelov poslali k SAP, od tam pa v Izolo, da ni prave evidence, ker so mu v Slavnikovi poslovilnici — ko je že kupil vozovnico za Izolo — povedali, da imajo oni še nekaj privatnih postelj na razpolago.

V Ankaranu je gostilna pri »Edici«. Praviijo, da je postrežba kar solidna in vino dobro ter so gostje kar zadovoljni. Tako zadovoljni, da se zvečer nikakor ne morejo spraviti spat in z glasnim petjem in vpitjem dajejo duška temu zadovoljstvu. Tega so posebno veseli okoliški stanovalci, predvsem pa prebivalci v hiši, kjer je gostilna. Ko se vendar nekako spravijo iz gostilne tudi tisti, ki so malo preveč pogledali v kozarček in se vrata za poslednjim gostom zaprejo, pa začne neznanstvo ropotanje in premetavanje stolic po gostilni, kar traja pozno v noč. Za namoček ropotajo še sodi in še kaj navrh, tako da že ne bo držalo tisto, kar je spomladil trdil šef na zboru volivcev — da namreč pravčasni mir v hiši zavisi le od gostov.

gra da, na katerih piše zadaj, da jih je založila KZ Podgrad. Kakor sem star in plešast, pa z očali še kar dobro vidim in so mi na fotografiji koj padli v oči nekaj detajli. Ugotovil sem, da je bila slika posneta še za fašistične dobe, saj so na njej dobro vidni znaki tistih časov: uradne napisne table za karabinerje, rivendita sali e tabacchi, sodnija, Cosulich line, smerna tabla, na kateri kaže puščica v »Bisterz« in »Postumio«, še fašistovski žandar in podobno — slika je torej stara najmanj 30 let, kar je tudi »Bisterz« bil pozneje »Villa del Nevoso«. Zdad ne vem, ali KZ Podgrad zasluži pohvalo, ker je ohranila potomcem to redko fotografijo, ali pa bi bilo treba to vzeti drugače in vendarle prilagoditi tudi panoramo Podgrada današnjim pogojem in razmeram, omenjene slike pa vzeti iz prometa oziroma jih prodati vsem jugoslovanskim muzejem, da ne bo izgube.

Še bi moral pokarati poštarja, ki bojda slabo opravlja svojo službo iz Pivke v Gradec. Če mi prijatelj, ki je tiste reči napisal, pošlje svoj polni naslov in podpiše — oziroma podpisujejo — pismo, potem bo morda iz tega kaj, sicer pa bolj težko, če se ne bom o tisti »kontrolni« pisem sam prepričal.

Še bi se moral ustavit v koprskem Jadro klubu, kjer so baje temeljito pomedli — pa bom to pustil za prihodnjic. Do tega lepo pozdravljeni!

Vaš Vane

TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZ

POD SNEŽNIKOM RASTE MOČNO ŠPORTNO SREDIŠČE

Razgovor s Sergejem Šlemcem, Julijanom Geržino in Silvom Žnidaršičem o dobrih in slabih straneh športnega življenja v Ilirski Bistrici

O Ilirski Bistrici govorimo bolj poredko. Verjetno zaradi tega, ker je to mesteca nekoliko oddaljeno od središča okraja, nekoliko pa so krivi skromni podnežniški športniki, ki neradi govorijo o svojih uspehih. Toda čeprav malo govorimo o njih, je vendar točna ugotovitev, da je Ilirska Bistrica eno najmočnejših športnih središč na Primorskem. Razen plavanja, odbojke, namiznega tenisa in balinanja, sta se v zadnjem času močno uveljavila košarka in nogomet, počasi pa klijejo na dan tudi druge športne panoge. Sicer pa bomo podrobno zvedeli iz razgovora, ki smo ga imeli s tremi aktivnimi člani društvenega odbora Partizana Sergejem Šlemcem, Julijanom Geržino in Silvom Žnidaršičem.

Ze bežen pogled na vaša igrišča me je prepričal, da je košarka sport št. 1. Od kod tako nagel vzpon, saj pred dvema letoma sploh še niste imeli košarkarske ekipe?

Šlemc: S košarko smo začeli jeseni 1957 na pobudo naših študentov, ko so se navdušili za ta šport med študijem v Ljubljani. Začeli smo sistematično vaditi, hkrati pa tudi širiti vrste igralcev. V začetku smo imeli le člansko vrsto sedmih igralcev, danes pa razpolagamo že s štiridesetimi aktivnimi igralci. Tekmujemo v drugi slovenski ligi, kjer smo spomladaj osvojili tretje mesto, ter v koprski okrajni ligi, kjer se nismo uveljavili. Osnovna stvar, ki nam je omogočila nagel vzpon košarke, je novo igrišče. Zgradili smo ga s prispevki davka na promet z alkoholnimi pijačami.

Kakšne uspehe si obetate v jesenskem delu tekmovanja in kakšne perspektive ima ta športna panoga?

Šlemc: Naša naloga je precej odgovorna, saj ne bi hoteli razočarati številnega občinstva (na posameznih tekmah se je spomladaj zbralo tudi do tisoč gledalcev. Zlasti so bili navdušeni nad našo zmago nad ljubljansko Olimpijo II s 56:55). Zato smo se prve dni odločili za skupen trening vseh igralcev pod vodstvom znanega košarkarja Olimpije Janeza Bajca. Upamo, da nam bo ta trening omogočil ohraniti tretje mesto v drugi slovenski ligi, naši drugi ekipi pa tudi boljše uvrstitve v okrajni ligi. Za večje uspehe bi seveda potrebovali stalnega trenerja. Naj omenim še to, da bomo igrali prijateljsko tekmo s članom prve hrvatske lige reško Nafto, tako da bomo razmeroma dobro pri-

pravljeno pričakali 30. avgust, ko se začne tekmovanje. Sicer bi bilo priporočljivo, da bi odigrali več prijateljskih tekem z močnejšimi klubi, žal pa nam skromna finančna sredstva to onemogočajo. Zaradi pomanjkanja denarja nimamo niti provizorične tribune, niti razsvetljave.

Za košarko se je letos menda precej povzpelo nogomet. Kako ste uspeli dobiti igralce ob tolikih panogah, ki jih gojite pri vas?

Geržina: Kakor za vse športe velja tudi za nogomet, da zglede vlečejo. Dobre pol ure vožnje z avtobusom je oddaljena Reka in ko so tam dobili prvoligaša, se je zanimanje za nogomet povečalo tudi v okolici. V začetku nam je res primanjkovalo igralcev in smo si pomagali z aktivnimi podoficerji. Čež zimo pa se je krog igralcev razširil, predvsem iz vrst mladine, tako da smo spomladaj igrali skoraj izključno z domačimi igralci. O naših začetnih polomijah že veste. Bilo je nekaj takega kot pri vseh začetnikih: polna torba golov doma in na tujih igriščih v korist nasprotnikov. Toda naši igralci so s požrtvovalnim in uspešnim treningom kmalu prebrodili začetne težave in spomladaj so se pokazali prvi upehi. Lahko si mislite, kaj pomeni za novince igralci neodločno v Kopru z lanskim primorskim prvacom!

Torej se nogometu obetajo lepi časi?

Geržina: Obetali bi se, saj imamo precej naraščajoča seboj in so si na primer pionirji uredili kar tri zasilna igrišča, razen tega pa imamo polno podporo občinstva (povprečno 700 gledalcev na tekmi). Toda nenkrat so nastopile težave, ki groze, da bodo naš nogometni krožek povsem zadušile. Primorska podzveza je namreč povsem upravičeno prepovedala igrati na našem igrišču, ker je bilo polno kamenja in je za igralce prenevarno. Začeli smo z akcijo na občini, da bi nam preskrbela zemljišče. Žal pa nismo našli razumevanja. Zanimivo je, da nam je vojska obljubila pomoč v fizičnem delu in mehanizaciji, kar je zelo pohvalno, toda te pomoči ne moremo izkoristiti, ker nimamo zemljišča.

Za košarko in nogometom je menda po zanimanju mladine na tretjem mestu plavanje. Nekateri menijo, da imate za plavanje odlične pogoje in da jih niste najbolje izkoristili?

Žnidaršič: Mnogi mislijo, da si pre malo prizadevamo, da bi plavanje razvili, saj imamo 50-metrski bazen. Res je sicer, da bi lahko napravili več, vendar imamo tudi precej objektivnih težav. Ob bazenu ni primernih slačilnic, glavna težava pa je v tem, ker nimamo naprav za filtriranje. Vodo moramo namreč vsak teden izmenjati, nato pa je več dni tako hladna, da ni mogoče v njej vaditi. Mislili smo tudi na umetno segrevanje pa se ni obneslo. Bazeni je namreč neprimerno zgrajen in je v njem preveč vode. Namesto, da bi bila voda globoka le ob skakalnem stolpu, je globoka tudi tam, kjer je to povsem nepotrebno. Rešitev bi bila v večji investiciji, s katero bi si nabavili naprave za filtriranje in si zgradili slačilnice.

In kaj ste napravili v mejah možnosti, ki jih imate?

Žnidaršič: Letos smo organizirali plavalni tečaj pod vodstvom Dimitrija Grla; tečaja se je udeležilo okrog

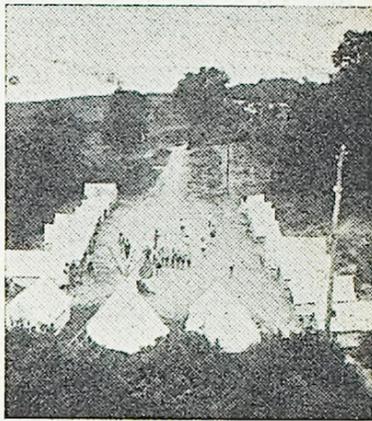
40 plavalcev. Organizirali smo tudi plavalni tabor s Koprrom in Piranom. Glede množičnosti opažamo vsako leto napredek, glede kvalitete pa smo na mrtvi točki. Ne razumem, zakaj toliko časa odlajajo z okrajno plavalno ligo, ki bi zanimanje za plavanje pri nas še povečala, razen tega pa bi napredovali tudi v kvaliteto.

Ilirska Bistrica je bila pred leti pomembno odbojkarško središče. Zda pa se bolj malo sliši o tem sportu?

Šlemc: Po izpadu iz slovenske lige je zanimanje za odbojko padlo. Pač pa se je odbojka močno razvila v sosedni vasi Jelšane. Odbojkarjem v tem kraju smo nudili strokovno pomoč.

In druge panoge?

Žnidaršič: Med mladino je precej zanimanja za lahko atletiko in rokomet. Žal pa nam primanjkuje športnih naprav, da bi se lahko organizirano lotili dela. Dobro bi bilo, če bi hkrati z nogometnim igriščem zgradili tudi atletsko stezo. Tudi rokometne ekipo bi zbrali, če bi imeli igrišče in trenerja. Precej zanimanja je tudi za smučanje in namizni tenis. Zlasti v smučanju imamo precej perspektive, saj so na Snežniku odlična smučišča. Potrebna pa bodo večja sredstva za zgraditev prenočišč in za prevoze. Na koncu naj omenim še balinanje, ki je zelo priljubljeno pri naših delavcih in nameščencih. Skoraj vsako podjetje ima balinarsko ekipo

Letošnji tabor »Kraških viharnikov« iz Postojne v Valdoltri pri Kopru

»KRAŠKI VIHARNIKI« NA SUTJESKI

Partizanskega pohoda na Sutjesko, ki je bil sredi preteklega meseca, se je udeležila tudi skupina tabornikov Partizanskega oddela »Kraški viharniki« iz Postojne. Na pot so odšli v novih enotnih krojih, pot pa jih je vodila po znanih krajih in bojiščih iz dni NOB od Foče do Tjentišta. Postojnski taborniki so na tem pohodu, ki so se ga udeležili taborniki iz vse države, zastopali slovensko taborniško organizacijo.

V odredu »Kraških viharnikov« pa je v poletnih mesecih tudi sicer živahno. Večina članov je odšla tudi letos na taborjenje v Valdoltro. Taborili so v dveh skupinah, najprej starejši in nato

mlajši taborniki. Očividci s taborjenja pripovedujejo, da je vodstvo oddela posvetilo ob občutni pomoči postojnskih družbenih in političnih organizacij ter prosvetnih delavcev letošnjemu letovanju izredno skrb. Zato so tudi rezultati enomesečnega skupnega

PORTOROŽ: 17. avgusta ob 20.30 uri MEDNARODNI PLESNI TURNIR.
ANKARAN: 18. avgusta ob 20.30 uri MEDNARODNI PLESNI TURNIR
KOPER: 19. avgusta ob 20.30 uri MEDNARODNI PLESNI TURNIR

življenja ob morju več kot zadovoljivi. Odred je že danes skrbno pripravljen za pohod na Rog, kjer bo 22. in 23. avgusta zbor slovenskih tabornikov. Le nekaj dni kasneje bo 40 postojnskih tabornikov odpotovalo v Maribor na republiški taborniški mnogoboj, od tod pa bodo krenili na Hrvaško, kjer bo 30. avgusta v Dubravi pri Zagrebu pod pokroviteljstvom maršala Tita zvezni zlet jugoslovanskih tabornikov, posvečen spominu na V. partijsko konferenco.

Vse kaže, da se organizacija »Kraških viharnikov«, ki je bila za zasluge v razvoju in pronagranju taborništva na Primorskem na zadnji letni skupščini ZTS proglašena za Partizanski odred, čedalje bolj razvija v eno najboljših slovenskih taborniških enot. Njena neprestana pestra dejavnost to misel v celoti potrjuje, napovedujejo pa, da bodo odred kmalu številčno pomnožili še z novimi člani iz vrst delavske mladine.

Srebrna medalja za Boneta

Primorske športnike je močno razveselila vest, da je Pavel Bone iz Nove Gorice osvojil drugo mesto na svetovnem prvenstvu v kajak-smuku v Franciji. Kot je znano, je bil Bone član naše ekipe, ki se je udeležila svetovnega prvenstva v kajak-slalomu v Švici. Ker za Francijo niso predvideli nastopa naših tekmovalcev, je Bone komaj preprosil pristojne funkcionarje, da so mu dovolili nastop; potne stroške pa je moral pokriti sam. Simpatičnemu novogoriškemu športniku k uspehu iskreno čestitamo!

Nakratko

60 NOVIH ŠOLSkih POSLOPIJ GRADJO V BANJALUSKEM OKRAJU. Ta gradnja bo veljala okrog 373 milijonov dinarjev. Približno četrtilijarde dinarjev je zagotovljenih iz lokalnih virov, s samoprispevki in prostovoljnimi delom. Predvidena pa je gradnja še desetih šolskih objektov s sredstvi, ki jih bodo prispevali prebivalci sami.
MOČNO BODO RAZŠIRILI MAVROVSKI HIDROENERGETSKI SISTEM, ki bo dajal približno milijardo kWh električne energije na leto. Predvidena je tudi gradnja hidroelektrarne Tikveš na Crni Rjenci blizu Kavadarja, elektrarne Vardar I. blizu Skopja, elektrarne Vardar II. pri Demir Kapiji in elektrarne Globočica na Crnem Drimu.
LITOSTROJ BO IZDELAL 10-TONSKI ŽERJAV ZA INDIJO. Njegova vrednost je okrog 120 tisoč dolarjev. Tako bo Litostroj izpolnil že 55. naročilo za izgradnjo žerjavov za Indijo.
NOVA MEHANIČNA DELAVNICA ZA POPRAVILO TRAKTORJEV JE V VINKOVCIH. V tej delavnici bodo letno popravili do 1000 traktorjev in delali še druge usluge kmetijskim organizacijam.
ISTRSKI RIBIČI BODO LETOS NABRALI IZREDNO VELIKO MORSKIH GOB. Predvidevajo, da jih bodo natrgali v globlini od 30 do 50 m za najmanj 61 milijonov dinarjev vrednosti. Samo pet skupin ribičev je že doslej nabralo morskih gob v vrednosti okrog 35 milijonov dinarjev.
PRED KRATKOM JE BIL DO KONČNO IZDELAN NACRT ZA GRADNJO ŽIČNICE NA TRIGLAV. Njena dolžina bo znašala približno 2035 m. Žičnica bo predvidoma dograjena do leta 1962.

VSE OKROG

PREVOZ ČEZ ATLANTSKI OCEAN

Lani se je v prevozu potnikov med Evropo in Ameriko povzpela na prvo mesto angleška »Cunard Line«. Prepeljala je v obeh smereh okrog 242.000 potnikov, kar ji pri tonazi 376.512 BRT, s kakršno razpolaga njeno trgovsko ladjevje, ni bilo težko. Drugo mesto je tudi lani obdržala »Italijanska linija«, ki vzdržuje te proge s petimi potniškimi ladjami. Prenesele so v obeh smereh blizu 105.000 potnikov. Stalno narašča število ameriških potnikov, ki pa vedno manj uporabljajo turistični razred ter se najraje poslužujejo oddelkov s kabinami ali prvega razreda.

kje so ladje

- P/I »BIHAČ« je 7. avgusta priplula v Rotterdam, kjer manipulira s tovorom.
- P/I »DUBROVNIK« je 8. avgusta odplula z Reke v ZDA.
- M/I »GORENJSKA« je 12. avgusta priplula v Aqabo, kjer manipulira s tovorom.
- P/I »LJUBLJANA« je 9. avgusta priplula v Zdanov, kjer naklada tovor.
- M/I »MARTIN KRPAN« je 7. avgusta priplula v Rašo, kjer razklada tovor.
- P/I »NERETVA« je 8. avgusta odplula z Reke na Japonsko.
- M/I »PIRAN« je 3. avgusta plula mimo Singapora za Kontinent.
- P/I »POHORJE« je 10. avgusta odplula iz Rangoona.
- P/I »ROG« je 6. avgusta plula mimo Singapora na poti na Japonsko.
- P/I »ZELENGORA« je 3. avgusta odplula iz Houstona za Jugoslavijo, kamor prispe 30. avgusta.

POMORSTVO št. 7 in 8 1959

Izšli sta obe številki istočasno. Izbor člankov ter potopisnih in leposlovnih sestavkov je raznoter. Omenjamo le nekatere: Naše brdarstvo in mednarodna pomorska kriza, III. mednarodni sejem pomorstva, ribištva in turizma v Zadru, Razvoj trgovskih mornaric po svetu v polstoletju (1903 do 1953), Nova morska pot Sv. Lovrenca, Lloydov ladijski register, Trinity House, varuh morske plovice okrog angleških obal. Slednji članek je v slovensčini, kakor tudi Pomorstvo Slovenskega Primorja v letu 1959, Novo koprsko pristanišče in več krajših poročil.

VESLANJE

Prvo mesto Izolčank na državnem prvenstvu

V soboto in nedeljo je bilo v Zagrebu državno mladinsko prvenstvo v veslanju, ki se ga je udeležila tudi ekipa Argo iz Izole. Največji uspeh so dosegle mladinke, ki so skupjile v skifu prvo mesto. V svojni oceni je pri mlajših mladinkah osvojil mariborski Branik 270 točk, Argo 200 in Drava Osijek 100 točk. Pri starejših mladinkah je prav tako zmagal mariborski Branik, pri starejših mladincih pa zagrebška Mladost.

Športni dan v Piranu

V okviru »Portoroških prireditiv« pripravljajo v Portorožu in Piranu za nedeljo športni dan. V nedeljo dopoldne bo v Portorožu turnir v malem rokometu s sodelovanjem pionirskih rokometnih reprezentanc Celja, Kopra in Pirana.

NOGOMET

Zmaga in remi proti Avstrijcem

N. K. Postojna : Atus Veiz 2:1 in 1:1

Pretekli teden sta bili v Postojni dve prijateljski nogometni tekmaji, v katerih se je pomlajena domača enajstorična pomerila z moštvom Atus Veiz iz Avstrije, ki je nekaj dni poprej odpravilo Jeseničane, z rezultatom 6:2. Tekmi v Postojni, ki sodita k pripravam domačega moštva na skorajšnji začetek primorskega nogometnega prvenstva, si je na mestnem stadionu ogledalo nad 1200 gledalcev, sodil pa ju je Konrad Lowko

Postojna — Atus Veiz 2:1

V prvem srečanju, ki je bilo v torek, so Postojnčani po sreči izbojevali zmago proti tehnično in taktično boljšemu nasprotniku. Igralci Veiza so s premišljenimi akcijami, prepletanimi v vrsto dovršenih podaj, zlahka prehajali v kazenski prostor Postojne, kjer pa so se vse akcije zaustavljale ob neodločnosti napadalcev in solidni obrambi Kaljanca, ki je bil poleg sigurnega vratarja Dolenca najboljši igralec domačih.

Sele po голу Tomiča pred koncem 1. polčasa je postala igra obeh nasprotnikov enakovredna. Isti igralec je malo kasneje zastrejal enajstmetrovko, Avstrijci pa so jo izenačenju napeli vse sile, da bi srečanje odločili v svojo korist. V hitrih protinapadih sta moštvi v drugem delu igre zlah-

ka prehajali pred nasprotnikova vrata, vendar so nespretni napadalci zgrešili vrsto 100-odstotnih priložnosti za zadetek, zmagoviti gol za domače pa je dosegel v 75. minuti Čalan.

Postojna — Atus Veiz 1:1

V povratnem srečanju, ki je bilo v četrtek, sta moštvi prikazali neprimerno slabšo igranje kot v torek. Prvi polčas je potekel v znamenju rahle premoči gostov, ki so se jim domači leno in na trenutke celo grobo upirali. Gledalci so imeli prvič

priložnost videti odtenek prefinjene madžarske nogometne šole v obrambi, ki je prišla tokrat še bolj do izraza kot v torek. Avstrijski branilci so namreč zapovrstjo spravljali domače napadalce v brezupen položaj, ko so se jim v pravem hipu umikali proti sredini in jih puščali v globokem off side položaju. Eдини nepravilni gol za Postojno je dosegel iz podobnega položaja v začetku 2. polčasa Vidmar, gostje pa so izenačili z golom iz enajstmetrovke. Tudi sojenje je bilo na drugi tekmi slabše kot na prvi.

SIDRO - TOMOS 5:3 (4:0)

Piranski nogometišči so že začeli s pripravami za bližnje nogometno sezono. V nedeljo so se pomerili z ekipo Tomosa, ki se je predstavila kot soliden nasprotnik, tako da so jo le s težavo premagali s 5:3. Treba je povedati, da so nogometišči Tomosa napravili v letu dni velik korak naprej in da bodo imeli eno glavnih be-

sed v novoustanovljeni okrajni ligi. Ekipo vodi nekdanji igralec zagrebškega HAŠK Hinko Krkač. Pirančani pa so v tekmi s Tomosom preizkusili nekatere nove igralce, ki so se kar dobro uveljavili. Med drugimi bo jeseni nastopil v Sidru tudi znani igralec trboveljskega Rudarja Tevž.

Čokno v svet

ZANIMIVOSTI
OD VSEPOVSOD

Prva etiopska znamka je bila dana v promet l. 1894. Na njej je bil upodobljen cesar Menelik II., ki je konec minulega veka uspel združiti vsa etiopska voj-

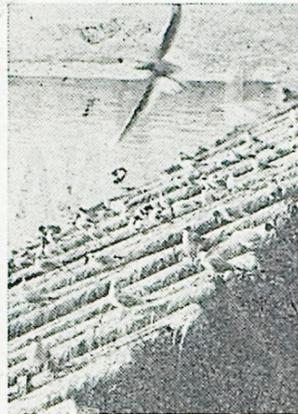

vodstva v eno državo. Danes se v etiopskih znamkah zrcalijo njeni problemi in vprašanja, s katerimi se mora spopadati ljudstvo in vlada te prijateljske dežele v Afriki. Tako kaže ena znamka na sliki izgradnjo cest in poti, kar je bil eden izmed najbolj nujnih gospodarskih problemov, ki

jih je bilo treba rešiti, druga pa je posvečena spomni konferenci osmih neodvisnih afriških držav v Akri. Vsega skupaj so v Etiopiji izdali v 65 letih nekaj nad štiri sto poštnih znamk.

SLOVANSKA GLASBA V AMERIKI

Lirska opera v Chicagu, ZDA, bo v letošnji sedemtedenski jesenski sezoni uprizorila Janačkovo opero »Jenufa« pod taktirko Lovra Matačiča.

Galebi niso samo obmorska zanimivost: živijo tudi na celini, kar dokazujejo njihove jate ob reki Vltavi sredi češkega glavnega mesta Prage.

Druga zanimivost Prage so njeni znani vrtovi in parki. V toplih gredah in ogrevanih steklenih lopah gojijo tudi redke vrste kaktusov, ki sicer uspevajo le v toplih zemeljskih predelih. Na sliki je videti redke vrste cepljenih kaktusov, kakršni redko uspevajo celo v naših toplih krajih.

SMODNIK IZ MORSKIH GLOBIN

V Flensburgu na korenu Jüttlandskega polotoka je bilo ob razpadu Hitlerjeve Nemčije poveljstvo njegove vojne mornarice. Tudi tam so Nemci potopili nekaj svojih plovnih enot. Eno so zdaj spet dvignili iz globine 30 m. V ploški 500 BRT ladji so našli polnih 400 ton smodnika za topeve. Njeno dvojnico, ki najbrž ne bo nič manj težka, dvigajo sedaj.

MAGNETOFON IMA BESEDO
Za ponovno hitro oddajanje se ameriška radijska korporacija RCA poslužuje prenosnega televizijskega magnetofona, ki snema programe v črno-belem in v barvah.

V več ameriških vsemirskih satelitih je vgrajen miniaturni magnetofon, ki je tako majhen, da ga je lahko skriti v pesti, registrira pa lahko tri milijone znanstvenih podatkov.

NOV SOVJETSKI KATALOG ZA ZNAMKE

Izšel je nov katalog sovjetskih poštne vrednotnic. Na 620 straneh so v sliki in besedi prikazane vse sovjetske znamke in bloki od leta 1921 dalje. Mimo kronološkega opisa znamk ima katalog tudi podrobno izdela tematični seznam, ki navaja politične in pomembne osebnosti javnega življenja, upodobljene na znamkah, dalje posebne izdaje kot n. pr. »Moskva — glavno mesto SZ« in »Arktika in Antarktika« itd. Sledi še obširna primerjalna tabela sovjetskih predvojnih znamk, njihovega nastanka in pod. ter končno »Praktične informacije o filateliji«.

ENO URO DOLGI HODNIKI

Opatija je na višku sezone. Komu izmed tisočev, ki uživajo lepote njene prirode in dobrote njenih gostišč, pa je znano, da so trije tamošnji hoteli medsebojno povezani s podzemljskimi hodniki. So to tri- do petnadstropni hoteli Slavija, Slatina in Bellevue. Vsi glavni in stranski hodniki omenjenih treh hotelov in njihova podzemljska zveza merijo 5300 m. Dober moški korak bi jih premeril točno v eni uri.

Turisti po vsem svetu se skušajo kar se da osvoboditi vseh hotelov in podobnih ustanov na svojih potovanjih. Posebno so se uveljavila prevozna »stanovanja«, ki jih avtomobilisti lahko priklopijo na svoje vozilo in brez težav potujejo z lastno streho po vsem kopnem svetu. Pri nas takih hišic še ne delamo, lahko pa jih vsak dan vidimo na naših cestah, ko jih vozijo s seboj tuji turisti.

ČUDOVITA URA

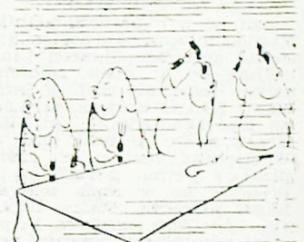
V antverpenskju pokrajini leži belgijsko mesto Lier, čigar posebnost je prav svojevrstna javna ura. Čudo med urami! Okrog njene številčnice, ki kaže čas, je nanizanih še dvanajst drugih ur, vse na skupno obširni številčnici. Vsaka ura kaže nekaj drugega: ena napoveduje bibavico, to je, kdaj nastopita plima oziroma oseka, z druge se točno razberejo lunine spremembe, tretja kaže, katero sozvezdje je tedaj na nebu, dalje je na neki uri razvidno, na kateri del zemlje trenutno stije sonce itd.

Vseh 13 ur deluje do pičice natančno. Belgijec Louis Zimmer je delal z njimi vse svoje žive dni. Moral je biti stijalen matematik. Po njem se imenuje stolp, ki je v njem čudovita ura nameščena, »Cimrov stolp«. Tam je tudi še druga njegova umetnina: planetarij z umetnimi sozvezdji, ki se natančno ujema z vsemi letnimi časi.

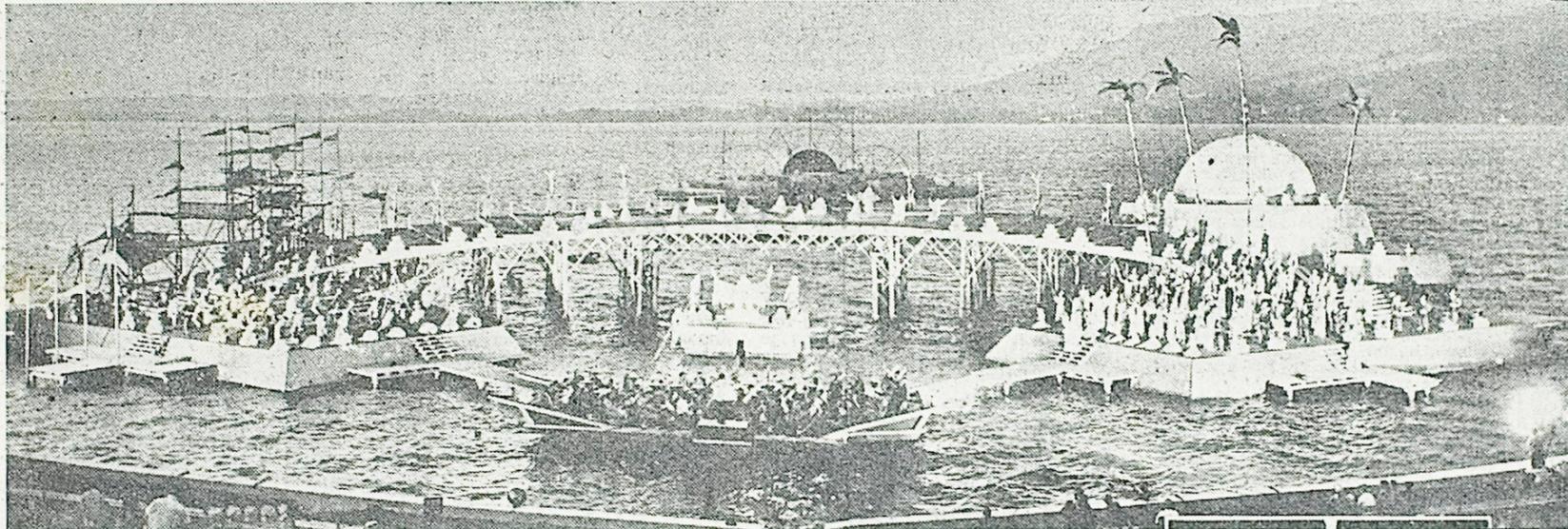
TOVORNJAČA STAREGA RIMA

Malo znano je dejstvo, da so tovarne ladje cesarskega Rima ob začetku našega štetja nalagale okrog 1300 ton žita in ga varno prepeljale v namembno mesto. Prekosile so s tem trikratno slehernno plovno enoto, ki je nekako do leta 1820 prevažala tovor med Evropo in Ameriko.

V TEH VROČIH DNEH:

Kosilo na dom

V Bregenzu so na jezeru postavili tradicionalni oder, ki s svojimi prireditvami privablja vsako leto številne turiste. Na sliki je videti celotno odsko zgradbo na vodi. Letos so prireditve v znamenju »Tisoč in ena noč z Joh. Straussom«. Bomo mogli kdaj v prihodnosti tudi mi misliti na to, da bi naše Primorske prireditve imeli na podobnem odru kje v slikoviti piranski okolici?

Jack London:

61

SMOKE-BELLEVUE

»Bedak! Nikjer ne boste zleteli dol. Peljali se boste z jajčnim vlakom naravnost do glavne postaje. Pokupili boste vsa jajca v Dawsonu. Začnite takoj, še danes. Plačujte jih po tri dolarje, potem pa oderite Hudournika kar se da. Ko pa bo vsa stvar končana, bova razglasila njeno skrito zgodovino. Vse se bo krohotalo na rovaš Hudournika. Tista njegova razgrajava žilica mu bo začela nekoliko počasneje utripati. Slavo si bova delila po bratovsko. Pri tem boste pridelali čeden kupček denarja. In Dawson se bo prebudil iz svojega sna in se bo kar za trebuh držal od hohota. Seveda, če... če mislite, da bi pri tej igri svoj denar tvegali, vam bom jaz dala zlatega prahu, da boste kupili jajca.«

Te poslednje besede so bile Dimaču odveč, kajti bil je le navaden smrtnik z zahoda, ki je imel čudne in trdovratne pojme o ženskah in denarju. Zato je s prezirrom zavrnil njeno ponudbo.

»Hej, Čok!« je zaklical Dimač čez glavno ulico svojeju tovarišu, ki je hitro nekam koracal na svojih vegastih nogah, držeč pod pazduho steklenico z zmrzlo vsebino. Dimač je stopil čez cesto k njemu.

»Kje si pa vendar bil vse jutro? Povsod sem te že iskal.«

»Pri zdravniku.« je odvrnil Čok in pokazal steklenico. »Ubogi Sally nekaj ni prav. Sinoči sem opazil pri krmljenju. Rep in boki se ji golijo. Zdravnik pravi...«

»Naj pravi, kar hoče,« mu je nestrpnost segel Dimač v besedo. »Veš, kaj bi rad...«

»Kaj te pa spet grize?« je vprašal Čok osupel in užaljen. »Psica se goli, mrzab pa tak, da gre kar za nohte. Rečem ti, da je bolna. Zdravnik pravi...«

»Sally naj počaka. Poslušaj!«

»Pa če ti pravim, da ne more čakati. To bi bilo okrutno. Saj bo še zmrznila. Kaj te je pa vrglo v tako vročino? Mar je kdo dobil sled Monte Kristovega zaklada?«

»Ne vem, Čok. Ali bi mi storil uslugo?«

»Seveda,« je vljudno rekel Čok, dobrovoljen in pomirjen. »Za kaj pa gre? Kar povej. Saj veš, da sva prijatelja.«

»Prosim te, da mi nakupiš jajce.«

»Seveda! Pa še kolonjske vode in riževega praška. Samo besedico reci. Uboga Sally se pa goli, da jo je kar zlo pogledati. Čuj, Dimač, če nameravaš začeti milijonarško življenje, si le sam kupuj jajca! Jaz sem zadovoljen s fižolom in slanino.«

»Saj jih bom kupil samo zase, prosim te le, da mi pomagaš. Zdaj pa, Čok, zatisni nekaj hipov svoje gobezdalo! Stori, kar ti pravim. Naravnost k Slavoviču pojdi! Kupi vsa jajca, kar jih ima v zalogi, in plačaj mu jih, če treba, tudi po tri dolarje. Ampak! Pokupi vsa do zadnjega.«

»Po tri dolarje!« je zaječal Čok. »In prav včeraj sem slišal, da jih ima v zalogi več kot sedem sto. Dva tisoč sto dolarjev za kurje sadje! Pravim, Dimač, nekaj ti bom svetoval. Hitro teči k zdravniku! Prijazen mož je in se bo zavzel zate. Za prvi recept bo vzel samo eno unčo zlata. Pozdravljen! Mudi se mi.«

Orbnil se je, da bi šel. Dimač pa ga je zgrabil za ramo, ga zaustavil in zasukal k sebi.

»Dimač, saj veš, da rad storim zate, kar hočeš,« se je Čok iskreno branil. »Če se boš kdaj prehladil v glavo in če boš imel obe roki zlomljeni, bom noč in dan sedel pri tvojih postelji in te usekaval. Toda če zapravim dva tisoč sto dobrih železnih dolarjev za kurje sadje, pa naj bo zate ali za kateregakoli drugega dvonovega človeka, bom vreden večnega ognja.«

»Saj ne boš zapravil svojih dolarjev, ampak moje, Čok. To je čisto kupcijska zadeva. Rad bi pokupil vsa jajca, kar jih je v Dawsonu, v Klondiku in na Yukonu. Ti mi boš pomagal. Ne utegnem ti razlagati vseh podrobnosti te kupčije. Ti bom že kasneje pojasnil in če boš hotel, boš lahko pristopil s polovico glavnice. V tem hipu gre za to, da dobiva v pest vsa jajca. Zdaj pa skoči k Slavoviču in kupi vsa, kar jih ima.«

»Kaj naj mu pa rečem? Saj bo vendar vedel, da si jih ne bova ocvrla.«

»Ničesar mu ne govori. Denar ima tudi svoj jezik. On prodaja kuhana po dva dolarja. Ponudi mu tri za surova. Če mu pa radovednost ne bo dala miru, mu reci, da nameravaš začeti kokošerejo. Samo da nama proda jajca. Potem pa nadaljuj. Kjerkoli izvohaš kako jajce, kupi ga. Razumeš? Kupi ga! V tisti mali gostilnici, ki je nasproti Slavovičeve, jih bo tudi nekaj. Kupi jih! Jaz bom šel pa v klondajsko mesto. Vem za hromege starca, ki je 'suh' in ima šest ducatov jajc. Vso zimo jih je hranil in upal, da se bo cena toliko zvišala, da si bo zanje lahko kupil vozovnico do Seattla. Ukrenil bom, da se starac spomladi odpelje, pa bodo jajca moja. Zdaj pa hiti! Pa še nekaj! Pravijo, da jih ima nekaj ducatov tudi tista mala ženska na drugi strani žage, ki šiva mokasine.«

»Bo že prav, če ti tako praviš, Dimač. Ampak Slavovič se jih bo držal kakor klop. Najprej jih bom pobral drugod.«

»Dobro. Pa hiti! Zvečer ti razložim vso zgodbo.«

Toda Čok je zopet zavihtel svojo steklenico. »Najprej grem lečit ubogo Sally. Jajca bodo že toliko počakala. Če jih niso pojedli do zdaj, jih tudi ne bodo medtem ko bom negoval ubogo žival, ki je že tolikokrat meni in tebi rešila življenje.«

Jajca so bila tako hitro pokupljena, kot še nikoli. V treh dneh je bilo malone sleherni jajce, za katero so v Dawsonu vedeli, v rokah Dimača in Čoka, le nekaj ducatov jih je ušlo. Dimač je bil bolj razsipen pri kupovanju. Brez sramu je povedal, da je hromez v klondajskem mestu plačal po pet dolarjev za vsako izmed njegovih dvainšedemdeset jajc. Čok pa, ki jih je pokupil več kot Dimač, se je krepko pogajal za ceno. Zeni, ki je šivala mokasine, je plačal le po dva dolarja za jajce. Bil je silno ponosen, ker je prignal Slavoviča tako daleč, da mu je prodal vseh sedem sto petnajst jajc po dva in pol dolarja. Godrnjal pa je nad malo gostilnico nasproti Slavoviča, kjer je moral plačati po dva dolarja petinšedemdeset za vsako od tistih bornih sto štiriinšestdeset jajc.

Tistih nekaj dvanajstoric, ki jih še nista imela, je bilo v rokah dveh oseb. Ena, s katero se je Čok že pogajal, je bila Indijanka, ki je živela na griču za bolnišnico.